

TC
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

FARKLI KALSİYUM KAYNAK VE DOZLARININ BİBER FİDESİNİN
GELİŞİMİ VE KALSİYUM İÇERİĞİNE ETKİSİ

Ayhan TUNA

Toprak Anabilim Dalı

Tezin Sunulduğu Tarih: **01/07/2011**

Tez Danışmanı:

Prof. Dr. Nuray Mücellâ MÜFTÜOĞLU

ÇANAKKALE

YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

AYHAN TUNA tarafından PROF. DR. NURAY MÜCELLÂ MÜFTÜOĞLU yönetiminde hazırlanan “FARKLI KALSİYUM KAYNAK VE DOZLARININ BİBER FİDESİNİN GELİŞİMİ VE KALSİYUM İÇERİĞİNE ETKİSİ” başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nuray Mücellâ MÜFTÜOĞLU

Danışman

Prof. Dr. Hamit ALTAY

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Canan Öztokat KUZUCU

Jüri Üyesi

Sıra No:.....

Tez Savunma Tarihi: 01/07/2011

Prof. Dr. İsmet KAYA

Müdür

Fen Bilimleri Enstitüsü

İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Ayhan TUNA

TEŞEKKÜR

Bu tezin planlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılmasında maddi ve manevi hiçbir desteğini, yardımını ve zamanını esirgemeyen, her zaman yanımda olan değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Nuray Mücellâ MÜFTÜOğLU'na teşekkür ederim.

Toprak Bölümündeki bütün hocalarıma, araştırma görevlisi bütün arkadaşlarıma, bana vermiş oldukları moral ve destekten ötürü bütün dostlarıma ve beni yalnız bırakmayan aileme teşekkür ederim.

Ayhan TUNA

SİMGELER VE KISALTMALAR

- BER : Blossom-end Rot
ÇBÇ : Çiçek Burnu Çürüklüğü
da : Dekar
g : Gram
kg : Kilogram
µg : Mikrogram
TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

ÖZET

FARKLI KALSİYUM KAYNAK VE DOZLARININ BİBER FİDESİNİN

GELİŞİMİ VE KALSİYUM İÇERİĞİNE ETKİSİ

Ayhan TUNA

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü

Toprak Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Nuray Mücellâ MÜFTÜOĞLU

01/07/2011, 95 sayfa

Denemede, canlıların beslenmesinde ve Türkiye ekonomisinde önemli yer tutan biber bitkisinde görülen ve kalsiyum noksanlığı ile ortaya çıkan çiçek burnu çürüklüğünün önüne geçmek amacı ile farklı kaynak ve farklı dozlarda kalsiyum uygulayarak biber fidelerinin gelişiminde kalsiyumun etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırma; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesi'nde bulunan Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü'ne ait plastik örtülü ısıtmasız serada 12.05.2009 ile 06.07.2009 tarihleri arasında yetiştirilen biber bitkileri ile yürütülmüştür. Deneme materyali olarak Yalova Yağlık - 28 biber çeşidi kullanılmış, viyollerde yetiştirilen fidelerde 4 farklı kalsiyum kaynağından (kalsiyum klorür, kalsiyum karbonat, kalsiyum sülfat, kalsiyum hidroksit) elde edilen 6 farklı kalsiyum dozu (0; 50; 100; 150; 200 ve 250 kg/da Ca) uygulanmıştır. Çıkış gücü, ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre, çıkış hızı, gövde yaş ağırlığı (g/bitki), kök yaş ağırlığı (g/bitki), gövde kuru ağırlığı (g/bitki), kök kuru ağırlığı (g/bitki), gövde nemi, kök nemi, bitki yaş ağırlığı (g/bitki), bitki kuru ağırlığı (g/bitki), bitki nemi, kök kalsiyum içeriği, torf kalsiyum içeriği, bitki kalsiyum içeriği, torf potasyum içeriği, kök potasyum içeriği, gövde potasyum içeriği parametreleri incelenmiştir.

Sonuç olarak denemede farklı kalsiyum kaynaklarının farklı dozlarının biber fide gelişimine etkisi saptanmaya çalışılmış olup en etkili kaynağın CaSO_4 ve bu kaynağın 100 kg/da dozunun olduğu saptanmıştır. Ancak tek yıl olarak yürütülen denemenin mutlaka ikinci yıl tekrarının da yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Kalsiyum, Çiçek Burnu Çürüklüğü, Biber Fidesi

ABSTRACT

DIFFERENT CALCIUM SOURCE AND PEPPER FİDESİNİN DOSES DEVELOPMENT AND THE EFFECT OF CALCIUM CONTENT

Ayhan TUNA

Çanakkale Onsekiz Mart University
Graduate School of Science and Engineering
Chair for Soil Thesis of Master of Science
Advisor: Prof. Dr. Nuray Mücellâ MÜFTÜOĞLU

1 July 2011, 95 pages

The experiment, an important place in Turkey's economy and calcium deficiency caused by the pepper BER with the aim to prevent applying different sources and different doses of calcium to investigate the effect of calcium in the development of pepper seedlings. This experiment has been laid in plastic covered and unheated green house in Çanakkale Onsekiz Mart University Agriculture Faculty between 12/05/2009 and 06/07/2009. Yalova Yağlık- 28 pepper cultivar was used as plant material and viol seedlings grown in 4 different calcium sources (calcium chloride, calcium carbonate, calcium sulphate, calcium hydroxide) obtained from 6 different calcium levels (0, 5, 10, 15, 20 and 25 kg.ha⁻¹ Ca) were applied. Emergence rate, emergence time, the stem weight (g.plant⁻¹), root weight (g.plant⁻¹), stem dry weight (g.plant⁻¹), root dry weight (g.plant⁻¹), stem moisture, root moisture, plant fresh weight (g.plant⁻¹), plant dry weight (g.plant⁻¹), plant moisture, root calcium content, calcium content of peat, plant calcium content, potassium content of peat, root potassium content, potassium content of stem parameters were investigated.

As a result of different calcium sources in the experiment tried to determine whether the effect of different doses of pepper seedling development of this resource is the most effective resource CaSO₄ and 10 kg.ha⁻¹ dose, respectively. However, the experiment must be carried out in a single year should be done to repeat the second year is concluded.

Key words: Calcium, BER (Blossom-end Rot), Pepper Seedling

İÇERİK

	Sayfa
TEZ SINAVI SONUÇ BELGESİ	ii
İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
BÖLÜM 1 – GİRİŞ	1
BÖLÜM 2 – ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR.....	2
BÖLÜM 3- MATERYAL VE YÖNTEM.....	5
3.1. Materyal.....	5
3.1.1. Bitki materyali.....	5
3.1.2. Deneme yeri.....	6
3.1.3. Tohum ekim yeri.....	6
3.1.4. Denemede kullanılan uygulama materyali.....	7
3.1.5. Denemede kullanılan gübreler.....	7
3.1.6. Denemede kullanılan ortam.....	7
3.2. Yöntem.....	7
3.2.1. Deneme deseni.....	7
3.2.2. Tohum ekim ortamının hazırlanması ve ekim.....	8
3.2.3. Verilerin değerlendirilmesi.....	11
BÖLÜM 4- ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA.....	12
4.1. Fide Boyları.....	12
4.1.1. CaCl₂ fide boyu.....	12
4.1.2. CaCO₃ fide boyu.....	13
4.1.3. CaSO₄ fide boyu.....	14
4.1.4. Ca(OH)₂ fide boyu.....	15
4.2. Çıkış Güçleri.....	16
4.2.1. CaCl₂ çıkış gücü.....	16

4.2.2. CaCO ₃ çıkış gücü.....	17
4.2.3. CaSO ₄ çıkış gücü.....	18
4.2.4. Ca(OH) ₂ çıkış gücü.....	19
4.3. Ekimden İlk Çıkış Tarihine Kadar Geçen Süre.....	20
4.3.1. CaCl ₂ ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre.....	20
4.3.2. CaCO ₃ ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre.....	21
4.3.3. CaSO ₄ ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre.....	22
4.3.4. Ca(OH) ₂ ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre.....	23
4.4. Çıkış Hızları.....	24
4.4.1. CaCl ₂ çıkış hızları.....	24
4.4.2. CaCO ₃ çıkış hızları.....	25
4.4.3. CaSO ₄ çıkış hızları.....	26
4.4.4. Ca(OH) ₂ çıkış hızları.....	27
4.5. Gövde Yaş Ağırlıkları.....	28
4.5.1. CaCl ₂ gövde yaş ağırlığı.....	28
4.5.2. CaCO ₃ gövde yaş ağırlığı.....	29
4.5.3. CaSO ₄ gövde yaş ağırlığı.....	30
4.5.4. Ca(OH) ₂ gövde yaş ağırlığı.....	31
4.6. Gövde Kuru Ağırlıkları.....	32
4.6.1. CaCl ₂ gövde kuru ağırlığı.....	32
4.6.2. CaCO ₃ gövde kuru ağırlığı.....	33
4.6.3. CaSO ₄ gövde kuru ağırlığı.....	34
4.6.4. Ca(OH) ₂ gövde kuru ağırlığı.....	35
4.7. Gövde Nemleri.....	36
4.7.1. CaCl ₂ gövde nemi.....	36
4.7.2. CaCO ₃ gövde nemi.....	37
4.7.3. CaSO ₄ gövde nemi.....	38
4.7.4. Ca(OH) ₂ gövde nemi.....	39
4.8. Kök Yaş Ağırlıkları.....	40
4.8.1. CaCl ₂ kök yaş ağırlığı.....	40

4.8.2. CaCO ₃ kök yaş ağırlığı	41
4.8.3. CaSO ₄ kök yaş ağırlığı	42
4.8.4. Ca(OH) ₂ kök yaş ağırlığı	43
4.9. Kök Kuru Ağırlıkları.....	44
4.9.1. CaCl ₂ kök kuru ağırlığı	44
4.9.2. CaCO ₃ kök kuru ağırlığı	45
4.9.3. CaSO ₄ kök kuru ağırlığı	46
4.9.4. Ca(OH) ₂ kök kuru ağırlığı	47
4.10. Kök Nemleri.....	48
4.10.1. CaCl ₂ kök nemi	48
4.10.2. CaCO ₃ kök nemi	49
4.10.3. CaSO ₄ kök nemi	50
4.10.4. Ca(OH) ₂ kök nemi	51
4.11. Bitki Yaş Ağırlıkları.....	52
4.11.1. CaCl ₂ bitki yaş ağırlığı	52
4.11.2. CaCO ₃ bitki yaş ağırlığı	53
4.11.3. CaSO ₄ bitki yaş ağırlığı	54
4.11.4. Ca(OH) ₂ bitki yaş ağırlığı.....	55
4.12. Bitki Kuru Ağırlıkları.....	56
4.12.1. CaCl ₂ bitki kuru ağırlığı	56
4.12.2. CaCO ₃ bitki kuru ağırlığı	57
4.12.3. CaSO ₄ bitki kuru ağırlığı	58
4.12.4. Ca(OH) ₂ bitki kuru ağırlığı	59
4.13. Bitki Nemleri	60
4.13.1. CaCl ₂ bitki nemi	60
4.13.2. CaCO ₃ bitki nemi	61
4.13.3. CaSO ₄ bitki nemi	62
4.13.4. Ca(OH) ₂ bitki nemi	63
4.14. Torf Kalsiyum	64
4.14.1. CaCl ₂ torf kalsiyum	64

4.14.2. CaCO ₃ torf kalsiyum.....	65
4.14.3. CaSO ₄ torf kalsiyum.....	66
4.14.4. Ca(OH) ₂ torf kalsiyum.....	67
4.15. Kök Kalsiyum	68
4.15.1. CaCl ₂ kök kalsiyum.....	68
4.15.2. CaCO ₃ kök kalsiyum.....	69
4.15.3. CaSO ₄ kök kalsiyum.....	70
4.15.4. Ca(OH) ₂ kök kalsiyum.....	71
4.16. Gövde Kalsiyum	72
4.16.1. CaCl ₂ gövde kalsiyum.....	72
4.16.2. CaCO ₃ gövde kalsiyum.....	73
4.16.3. CaSO ₄ gövde kalsiyum.....	74
4.16.4. Ca(OH) ₂ gövde kalsiyum.....	75
4.17. Bitki Kalsiyum	76
4.17.1. CaCl ₂ bitki kalsiyum.....	76
4.17.2. CaCO ₃ bitki kalsiyum.....	77
4.17.3. CaSO ₄ bitki kalsiyum.....	78
4.17.4. Ca(OH) ₂ bitki kalsiyum.....	79
4.18. Kök Potasyum	80
4.18.1. CaCl ₂ kök potasyum.....	80
4.18.2. CaCO ₃ kök potasyum.....	81
4.18.3. CaSO ₄ kök potasyum.....	82
4.18.4. Ca(OH) ₂ kök potasyum.....	83
4.19. Gövde Potasyum.....	84
4.19.1. CaCl ₂ gövde potasyum.....	84
4.19.2. CaCO ₃ gövde potasyum.....	85
4.19.3. CaSO ₄ gövde potasyum.....	86
4.19.4. Ca(OH) ₂ gövde potasyum.....	87
4.20. Bitki Potasyum	88
4.20.1. CaCl ₂ bitki potasyum.....	88

4.20.2. CaCO ₃ bitki potasyum.....	89
4.20.3. CaSO ₄ bitki potasyum.....	90
4.20.4. Ca(OH) ₂ bitki potasyum.....	91
BÖLÜM 5- SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	94
KAYNAKLAR.....	95
Çizelgeler.....	I
Şekiller.....	VII
Özgeçmiş.....	VIII

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Ülkemiz ekonomisinde önemli bir yere sahip olan biber, yetiştiriciliği yapılan bölgelerimizde önemli bir gelir kaynağıdır. Konuyla ilgili yapılan araştırmada, Türkiye Dünya Biber Üretiminde %10'luk bir paya sahiptir (Aybak, 2002).

Biber bitkisi gün uzunluğuna hassas olmayıp gün uzunluğu nötrdür. Biber sıcak seven bitkiler grubundandır. Genel olarak biberin optimal gelişme sıcaklığı 18-26° C'dir. Gündüz sıcaklığı 21-26 °C, gece sıcaklığı 15-17 °C'de gelişme iyi olur. Sıcaklık 32 °C'nin üzerine çıktığında veya 21 °C'nin altına düştüğünde büyüme yavaşlar. Biber bitkisi suyu seven bir bitkidir, yüksek hava ve toprak nemi ister. Biber bitkisinin bir yetişme döneminde ortalama su tüketimi 600-700 mm arasında değişir. Biber toprak istekleri bakımından organik maddece zengin, çeşitli besin maddelerini içeren, tınlı, tınlı kumlu, su tutma kapasitesi iyi, çabuk ısınabilir, derin, geçirgen, iyi drene edilmiş toprakları sever. Toprak tuzluluğuna oldukça duyarlı olan biber yetiştiriciliğinde toprak EC'si 1,5 mS/cm'un altında olmalıdır. Toprak pH'sı en fazla 5,8-6,8 olmalıdır.

Türkiye'de toplam 7.608.682 da alanda 25.126.269 ton sebze üretilmekte ve üretilen bu sebzenin 714.000 tonu, %2,84'ü 191.541 da alandan Çanakkale ilinden karşılanmaktadır. Çanakkale ilinde en çok üretimi yapılan ilk üç sebze sırası ile domates, biber ve karpuz olup toplam sebze üretiminin 645.967 ton ile % 90,47'sini oluşturmaktadır (TÜİK 2008).

Çanakkale ilinde özellikle Yenice, Çan ve Biga ilçelerinde salçalık biber yetiştiriciliği yapılmaktadır. Bölgede kalsiyum noksanlığına bağlı olarak biberde çiçek burnu çürüklüğü görülmektedir. Bu durumu engellemek, en azından azaltmak amacı ile kalsiyum bakımından daha güçlü fidelerin elde edilmesi amacı ile bu deneme uygulamaya konulmuştur. Denemede farklı kalsiyum kaynakları ile kalsiyum içeriği daha yüksek fideler elde etmek amaçlanmıştır.

Sağlıklı bitki ve meyve elde etmenin ilk şartı olan sağlıklı fide elde etmek amacına ulaşmak için biber tohumun ekildiği ortama farklı kalsiyum dozları uygulanarak biber fidesinin bazı özellikleri üzerine etkilerinin araştırılması bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

BÖLÜM 2

ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Bitkinin büyümesi ve gelişmesi için mutlak gerekli besin elementlerinden kalsiyumun eksikliğinde, büyüme yerleri çoğunlukla öldüğünden bitkilerde yeni sürgünler meydana gelmemekte ve bitkinin kök sistemi de zarar görmektedir (Kacar, 1984).

Eksik kalsiyumlu bitkilerin kökleri çok cılız kalmakta ve çoğunlukla kahverengi bir renk almaktadır (Günay, 1992).

Pektatlar şeklinde bulunan kalsiyum, hücre duvarlarının ve bitki dokularının güçlenmesinde temel görevi üstlenmektedir. Kalsiyum bitkide kök uzamasına ve hücre bölünmesine etki yapmaktadır (Kacar ve ark, 2000).

Gelişme döneminde yeterli kalsiyum ile beslenen ve yüksek ışık intensitesinde büyüyen bitkilerde kalsiyum pektat şeklinde pektik maddeler büyük oranda bulunur. Hücre duvarındaki kalsiyum pektatlar bitkileri mantari ve bakteriyel infeksiyonlara karşı korumada önemlidir. Yetersiz kalsiyum beslenmesi durumunda kök gelişiminin durması hücre bölünmesinin durmasından kaynaklanmaktadır (Güneş ve ark, 2000).

Variş (1996), yaptığı derleme çalışmasında çiçek burnu çürüklüğü oluşum şekline göre üç tipe ayırmış ve ÇBÇ oluşumunda etkili olan etmenleri belirterek ÇBÇ oluşumunu önlemek için alınacak önlemleri;

Serada ÇBÇ'ne hassas olan etli meyveli çeşitler yerine, etli meyveli olmayıp, ÇBÇ'ye de dayanıklı olan çeşitlerin yetiştirilmesi,

Ani hava değişikliğinden sonra meyve büyümesinin kontrolü ve meyveye kalsiyum naklinin aktarılması,

Serada oransal nemin daha iyi kontrolü ve meyve büyüme hızının azaltılması için gece ve gündüz sıcaklığının kontrol altına alınması,

Hızlı büyüme görülen ortamlarda düşük azot rejimi uygulayıp, gölgelendirme yapılması,

Tozlanmadan 2-3 hafta sonra meyve büyüme hızı en yüksek olduğundan, bu aşamadaki küçük meyvelere kalsiyum nitrat çözeltisi, ÇBÇ'ne karşı koruma olarak, 10 gün aralıklarla hasada dek püskürtme ile uygulanması,

Perlit torba kültüründe kalsiyum kaynağı olarak kalsiyum nitratın, jips ve toz alçı yerine kullanılması,

Besin çözeltilisinde K:Ca:Mg elementlerinin oranı 7,5:5:1 oranı sağlanarak kalsiyum alımının kolaylaştırılması,

Toprakta yapılan yetiştiricilikte karık usulü yerine damlama sulamaya geçmek olarak sıralamış ve fizyolojik bozuklukları önleyebilmek için, oluşum mekanizmalarını iyi öğrenerek, çevre şartlarını ve yetiştirme yöntemlerini ideal şekilde uygulayıp, ortaya çıkışlarını ve gelişmelerini sınırlandırmak gerektiğini belirtmiştir.

Varış (1994), yaptığı çalışmada farklı kalsiyum ve iz element kaynaklarının, ısıtılmayan cam seradan perlit torba kültürüyle yetiştirilen domateste, gelişme ve verim üzerine etkisini araştırmış ve yetiştirilen çeşidin ÇBÇ'ne karşı hassas olması, etli ve iri meyveli olması; yetiştirme döneminin geç ilkbahar – yaz dönemi olmasıyla serada ışık ve sıcaklığın olup, oransal nemin düşük olması, serada gölgelendirme yapılmaması; gece ile gündüz sıcaklıklarının birbirinden fazla farklı olması ve bitkilere fazla azot uygulaması; K: Ca oranınının 2,5 olmasını ÇBÇ görülmesinin başlıca nedenleri olarak belirtmiş ve ÇBÇ riski olan durumlarda kalsiyum nitrat kullanımının jips ve toz alçıdan daha elverişli olduğunu belirtmiştir.

Ekinci ve Kavdır (2002), yaptıkları çalışmada meyveye belirli aralıklarla altı kez %2'lik kalsiyum klorür ve %0,2'lik kalsiyum nitrat uygulanmış ve çalışma sonucunda kalsiyum uygulamalarının meyve eti sertliği üzerine olumlu etkileri saptanırken, meyve ağırlığını ve verimi de arttırdığını, bununla birlikte ilerleyen hasat dönemlerinde kalsiyum uygulamalarının çatlamayı ve çürük meyve sayısının azalttığını belirtmişlerdir.

Uçkan ve ark. (2000), yaptıkları çalışmada çiçek burnu çürüklüğünü etkileyen faktörler irdelenmiş ve değişik oranlarda kalsiyum içeren kimyasalların uygulanmasının ÇBÇ'ne ve domatesin teknolojik özelliklerine olan etkilerini incelemişlerdir. Çalışmalarda uygulanan kalsiyumlu kimyasalların (Kalsiyum Nitrat, Kalnit 150, Ormin K, Jips + Tavuk Gübresi, Calne ve Wuxal Tip 2) ÇBÇ'nü gerilettikleri belirtilmiş ve domateste ÇBÇ kontrolünde; toprak analizlerine uygun gübrelemenin yapılması; hızlı ve fazla meyve dökmeyen çeşitlerin seçilmesi, kalsiyum içeren kimyasalların da meyve tutumu döneminde uygulanmasını önermişlerdir.

Suare (2001), domateste çiçek burnu çürüklüğünü (ÇBÇ), meyvedeki ya da kökler tarafından bitkinin gereksinim duyduğu maddelerin alımıyla bağlantılı bölümlerdeki bir Ca^{+2} eksikliğine, Ca^{+2} 'un meyveye taşınmasına ya da meyvelerin büyüme oranına bağlı olarak değişen Ca^{+2} gereksinimine bağlamışlardır. Bununla

birlikte meyvede Ca^{+2} için bir kritik değer henüz bulunamamış ve ÇBÇ'nün gelişimi için elverişli ve elverişsiz koşulların etkisi hala çok az anlaşılabilmiş durumdadır. Hücre zarı geçirgenliğini arttıran Ca^{+2} miktarındaki düşüş, topraktaki su yüksekliği, yüksek tuzluluk, ya da yüksek NH_4 etkinliği gibi su kaybına neden olup hücre zarlarını bozan bazı baskılar ÇBÇ'nü tetiklemektedir. ÇBÇ'nün, kabul edilir baskı oranı aşıldığında, daha sıklıkla hücre büyümesinin başlangıcında olan genç meyvede oluştuğunu belirtmiştir.

Sungur ve Müftüoğlu (2004), tarafından yapılan bir çalışmada farklı kalsiyum kaynaklarından elde edilen kalsiyum elementinin değişik dozlarının domates fidesinin bazı özellikleri üzerine etkisini araştırmak amacıyla torf ortamına kalsiyum elementinin altı farklı dozu (0, 50, 100, 150, 200 ve 250 g/m^2 Ca) üç farklı kalsiyum kaynağından (kalsiyum karbonat, kalsiyum klorür ve kalsiyum sülfat) elde edilerek uygulanmıştır. En fazla yaprak sayısının, en uzun fide boyunun, en büyük fide çapının, en fazla fide ağırlığının ve en fazla fide kök ağırlığının kalsiyum sülfat kaynaklı 150 g/m^2 Ca^{++} uygulamasında olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM 3

MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

3.1.1. Bitki materyali

Denemede Çanakkale bölgesinde yetiştiriciliği yoğun olan bir biber çeşidi Yalova Yağlık – 28 (Kapyra biber) tohumu kullanılmıştır (Şekil 1).

Şekil 1. Yalova yağlık – 28 tohumları. (Özgün)

Çizelge 1. Tohum özellikleri

YALOVA YAĞLIK – 28		
Tescil Yılı	:	2008
Çeşit Sahibi Kuruluş	:	Küçük Çiftlik Tohumculuk Ltd.Şti.

3.1.2. Deneme yeri

Deneme Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesinde bulunan plastik örtülü ısıtmasız serada yürütülmüştür (Şekil 2).

Şekil 2. Deneme serasından bir görünüm. (Özgün)

3.1.3. Tohum ekim yeri

Tohumlar 29 x 22 cm ebatlarında 4 x 5 adet göz bulunan 36 adet viyol kullanılarak ekilmiştir (Şekil 3).

Şekil 3. Tohumların ekildiği viyol. (Özgün)

3.1.4. Denemede kullanılan uygulama materyali

Denemede ortam olarak farklı kalsiyum kaynakları (Kalsiyum Karbonat, Kalsiyum Klorür, Kalsiyum Sülfat, Kalsiyum Hidroksit) ve bu kaynakların farklı dozları (0, 50, 100, 150, 200, 250 kg/da Ca) uygulanmıştır.

Denemede %54,09 saflıkta Ca(OH)_2 , %23,27 saflıkta $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$, %27,26 saflıkta $\text{CaCl}_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ ve %40,04 saflıkta CaCO_3 kullanılmıştır.

3.1.5. Denemede kullanılan gübreler

Denemede 04.06.2009 ve 18.06.2009 tarihlerinde olmak üzere iki kez 12 gr toplamda 24 gr Amonyum Nitrat (NH_4NO_3) gübresi uygulanmıştır.

3.1.6. Denemede kullanılan ortam

Kullanılan ortam Stender torfu olup, pH değeri 5-6 ve organik madde içeriği %45-60 arasında yer almaktadır.

3.2. Yöntem**3.2.1. Deneme deseni**

Denemede tohum ekim ortamına 4 farklı kalsiyum kaynağından (Kalsiyum Karbonat, Kalsiyum Klorür, Kalsiyum Sülfat, Kalsiyum Hidroksit) elde edilen 6 farklı kalsiyum dozu (0, 50, 100, 150, 200, 250 kg/da Ca^2) uygulanmış olup, 3 tekerrürlü olarak planlanmış ve 72 parsel (4 kalsiyum kaynağı x 6 doz x 3 tekerrür) olarak tesadüf parselleri deneme desenine göre kurulmuştur. Farklı kaynaklardan uygulanan kalsiyum dozları ve uygulamaların parsellere dağılımı Çizelge 2’de gösterilmiştir.

Çizelge 2. Farklı kaynaklardan uygulanan kalsiyum doz ve uygulamaların parsellere dağılımı

1. Tekerrür			2. Tekerrür			3. Tekerrür		
Parsel No	Kalsiyum Kaynağı	Kalsiyum Miktarı (kg/da)	Parsel No	Kalsiyum Kaynağı	Kalsiyum Miktarı (kg/da)	Parsel No	Kalsiyum Kaynağı	Kalsiyum Miktarı (kg/da)
1	CaCl ₂	150	25	Ca(OH) ₂	250	49	CaCO ₃	250
2	CaCO ₃	150	26	CaCl ₂	250	50	CaCl ₂	200
3	Ca(OH) ₂	100	27	CaSO ₄	150	51	Ca(OH) ₂	0
4	CaSO ₄	100	28	CaCO ₃	150	52	Ca(OH) ₂	100
5	CaCl ₂	200	29	Ca(OH) ₂	200	53	CaCO ₃	100
6	CaSO ₄	50	30	CaSO ₄	0	54	Ca(OH) ₂	0
7	CaSO ₄	0	31	CaSO ₄	200	55	CaSO ₄	150
8	CaCO ₃	0	32	CaCl ₂	100	56	CaCl ₂	50
9	CaCO ₃	100	33	Ca(OH) ₂	0	57	CaCl ₂	250
10	Ca(OH) ₂	200	34	CaCO ₃	50	58	CaCO ₃	250
11	CaSO ₄	250	35	CaCl ₂	0	59	CaCl ₂	100
12	Ca(OH) ₂	50	36	Ca(OH) ₂	100	60	Ca(OH) ₂	150
13	CaSO ₄	50	37	Ca(OH) ₂	150	61	CaSO ₄	250
14	CaCl ₂	50	38	CaSO ₄	100	62	CaCO ₃	50
15	Ca(OH) ₂	250	39	CaCl ₂	150	63	CaSO ₄	250
16	CaSO ₄	200	40	CaCO ₃	200	64	CaCl ₂	250
17	CaCO ₃	100	41	Ca(OH) ₂	50	65	Ca(OH) ₂	150
18	CaCl ₂	0	42	CaSO ₄	150	66	CaCO ₃	200
19	CaCl ₂	150	43	CaCO ₃	0	67	CaSO ₄	100
20	CaSO ₄	50	44	CaCl ₂	100	68	CaCO ₃	200
21	CaCO ₃	250	45	CaCO ₃	150	69	CaCl ₂	50
22	CaCO ₃	0	46	CaSO ₄	0	70	Ca(OH) ₂	200
23	CaCl ₂	0	47	CaCl ₂	200	71	CaCO ₃	50
24	CaSO ₄	200	48	Ca(OH) ₂	250	72	Ca(OH) ₂	50

3.2.2. Tohum ekim ortamının hazırlanması ve ekim

Yetiştirme ortamı olarak kullanılan 80 litrelik Stender torfuna uygulanan farklı kalsiyum kaynaklarının farklı dozları (0, 50, 100, 150, 200, 250 kg/da Ca) alan hesabına

göre; 4 x 5 gözlü viyolun alanı: 29 cm x 22 cm = 638 cm² ve 1 da = 1000 m² olduğundan uygulanacak kalsiyum miktarları orantı hesabı ile gram olarak tartılıp aşağıdaki şekilde torfa karıştırılmıştır.

Çizelge 3. CaCO₃ için viyol başına verilen kalsiyum miktarı

CaCO ₃ Miktarı (g/viyol)	Kalsiyum Miktarı (kg/dekar)
0,00	0
7,96	50
15,93	100
23,89	150
31,86	200
39,83	250

Çizelge 4. CaCl₂.2H₂O için viyol başına verilen kalsiyum miktarı

CaCl ₂ .2H ₂ O Miktarı (g/viyol)	Kalsiyum Miktarı (kg/dekar)
0,00	0
11,70	50
23,40	100
35,10	150
46,80	200
58,51	250

Çizelge5. CaSO₄.2H₂O için viyol başına verilen kalsiyum miktarı

CaSO ₄ .2H ₂ O Miktarı (g/viyol)	Kalsiyum Miktarı (kg/dekar)
0,00	0
13,70	50
27,40	100
41,11	150
54,81	200
68,51	250

Çizelge 6. Ca(OH)₂ için viyol başına verilen kalsiyum miktarı

Ca(OH) ₂ Miktarı (g/viyol)	Kalsiyum Miktarı (kg/dekar)
0,00	0
5,89	50
11,79	100
17,69	150
23,58	200
29,48	250

Farklı kalsiyum kaynaklarının farklı dozları uygulanmış ve viyollere doldurulmuş olan torfa Yalova Yağlık 28 tohumu viyolun her bir gözünde birer adet tohum olmak üzere toplam 1440 adet tohum 12.05.2009 tarihinde ekilmiştir.

Fidelerin gelişimi boyunca her viyole eşit miktarda su verilmiş, çıkışlar düzenli olarak kaydedilmiş ve 06.07.2009 tarihinde fidelerin 4-5 gerçek yapraklı hale gelmeleri ile uygulamalar aynı anda sökülüştür.

Elde edilen fideler aşağıdaki ölçütlere bakılarak değerlendirilmiştir.

Ekimden çıkışa kadar geçen süre (gün): Tohum ekim tarihi ile ilk çıkış tarihi arasında geçen süre olarak belirtilmiştir.

Çıkış hızı (gün): İlk çıkışın görülmesi ile çıkışın sona ermesi arasında geçen süre olarak saptanmıştır.

Çıkış gücü (%): Gerçekleşen çıkışlar ekilen 20 tohum üzerinden hesaplanarak tespit edilmiştir.

Fide boyu (cm): Bitkinin kök boğazından tepe büyüme noktasına kadar olan kısım cetvel ile ölçülerek belirlenmiştir.

Gövde yaş ağırlığı (g): Fideler kök boğazından kesilerek gövde kısmı 0,01 g hassasiyetindeki hassas terazi ile tartılarak tespit edilmiştir.

Gövde kuru ağırlığı (g): Gövde yaş ağırlığı tespit edilen fideler Etüvde kurutulduktan sonra 0,01 g hassasiyetindeki hassas terazi ile tartılarak tespit edilmiştir.

Gövde nemi (%): Gövde yaş ağırlığından gövde kuru ağırlığı çıkartılmış aradaki fark yüzdeye çevrilerek hesaplanmıştır.

Kök yaş ağırlığı (g): Fideler kök boğazından kesilerek kök kısmı 0,01 g hassasiyetindeki hassas terazi ile tartılarak belirlenmiştir.

Kök kuru ağırlığı (g): Kök yaş ağırlığı tespit edilen fideler Etüvde kurutulduktan sonra 0,01 g hassasiyetindeki hassas terazi ile tartılarak tespit edilmiştir.

Kök nemi (%): Kök yaş ağırlığından kök kuru ağırlığı çıkartılmış aradaki fark yüzdeye çevrilerek hesaplanmıştır.

Bitki yaş ağırlığı (g): Gövde yaş ağırlığı ve kök yaş ağırlığı toplanarak hesaplanmıştır.

Bitki kuru ağırlığı (g): Gövde kuru ağırlığı ve kök kuru ağırlığı toplanarak hesaplanmıştır.

Bitki nemi (%): Bitki yaş ağırlığından bitki kuru ağırlığı çıkartılmış aradaki fark yüzdeye çevrilerek hesaplanmıştır.

Torf kalsiyum içeriği (ppm): Denemede kullanılan torfa sülfirik asit ve etil alkol karışımı ile kuru yakma uygulanmış olup ICP-OES cihazıyla kalsiyum içeriği belirlenmiştir.

Kök kalsiyum içeriği (μg): Fidelerin kök boğazından kesilen kök kısmına sülfirik asit ve etil alkol karışımı ile kuru yakma uygulanmış olup ICP-OES cihazıyla kalsiyum içeriği belirlenmiştir.

Gövde kalsiyum içeriği (μg): Fidelerin kök boğazından kesilen gövde kısmına sülfirik asit ve etil alkol karışımı ile kuru yakma uygulanmış olup ICP-OES cihazıyla kalsiyum içeriği belirlenmiştir.

Bitki kalsiyum içeriği (μg): Kök kalsiyum içeriği ve gövde kalsiyum içeriği toplanarak bitki kalsiyum içeriği hesaplanmıştır.

Kök potasyum içeriği (μg): Fidelerin kök boğazından kesilen kök kısmına sülfirik asit ve etil alkol karışımı ile kuru yakma uygulanmış olup Fleymfotometre cihazıyla potasyum içeriği belirlenmiştir.

Gövde potasyum içeriği (μg): Fidelerin kök boğazından kesilen gövde kısmına sülfirik asit ve etil alkol karışımı ile kuru yakma uygulanmış olup Fleymfotometre cihazıyla kalsiyum içeriği belirlenmiştir.

Bitki potasyum içeriği (μg): Kök potasyum içeriği ve gövde potasyum içeriği toplanarak bitki potasyum içeriği hesaplanmıştır.

3.2.3. Verilerin değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler MINITAB 13.0 paket programı kullanılarak tesadüf blokları deneme desenine göre varyans analizine tabi tutulmuştur. Varyans analiz tablolarında %5 düzeyinde önemli olan farklar *, %1 düzeyinde olan farklar ise ** ile belirtilmiştir. Ortalamalar arasındaki fark ise En Küçük Güvenilir Fark (EGF) %5'e göre bulunmuştur. EGF (%5)'e göre yapılan karşılaştırmalarda aralarında fark olmayan ortalamalar aynı harfle gösterilmiştir.

BÖLÜM 4**ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA****4.1. Fide Boyları****4.1.1. CaCl₂ fide boyu**

CaCl₂ için fide boyuna ait verilerden elde edilen varyans analiz sonuçları Çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge 7. CaCl₂ fide boyuna (cm) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	27,335	5,459	2,27	0,048*
Tekerrür	2	17,167	8,583	3,56	0,030
Hata	297	715,502	2,409		
Genel	304	760,003			

*: %5 düzeyinde önemlidir.

Çizelge 7 incelendiğinde fide boyu üzerinde kalsiyum klorürün farklı dozlarda uygulanması istatistiksel anlamda %5 önemli bulunmuştur.

CaCl₂ fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8. CaCl₂ fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Fide Boyu (cm)	
0	5,255 ± 0,195	B
50	6,011 ± 0,206	A
100	5,420 ± 0,147	AB
150	6,033 ± 0,240	A
200	5,880 ± 0,286	A
250	5,895 ± 0,227	A
LSD	% 5	

*Farklı harflerle gösterilen değerler arasındaki fark P<0,05’e göre önemlidir.

Çizelge 8 incelendiğinde en fazla fide uzunluğunun (6,033 cm) 150 kg/da CaCl₂ uygulanan torf ortamında olduğu ancak 50, 100, 150, 200 ve 250 kg/da CaCl₂ uygulanan uygulamaların istatistiksel olarak aynı grupta yer aldığı görülmektedir. En kısa fidelerin (5,255 cm) yer aldığı uygulama ise CaCl₂ uygulanmayan uygulama olmuştur.

4.1.2. CaCO₃ fide boyu

CaCO₃ için fide boyuna ait verilerden elde edilen varyans analiz sonuçları Çizelge 9’da verilmiştir.

Çizelge 9. CaCO₃ fide boyuna (cm) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon kaynağı	Serbestlik derecesi	Kareler toplamı	Kareler ortalaması	F değeri	P değeri
CaCO ₃ dozu	5	133,774	28,606	12,37	0,000**
Tekerrür	2	113,996	56,998	24,65	0,000
Hata	310	716,916	2,313		
Genel	317	964,686			

** : %1 düzeyinde önemlidir.

Çizelge 9 incelendiğinde fide boyu üzerinde kalsiyum karbonatın farklı dozlarda uygulanması istatistiki anlamda %1 önemli bulunmuştur.

Fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 10’da verilmiştir.

Çizelge 10. CaCO₃ fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları*

CaCO ₃ (kg/da)	Fide Boyu (cm)	
0	5,490 ± 0,271	E
50	6,425 ± 0,185	CD
100	7,520 ± 0,226	A
150	6,282 ± 0,270	D
200	7,009 ± 0,190	ABC
250	7,087 ± 0,186	AB
LSD		% 1

*Farklı harflerle gösterilen değerler arasındaki fark P<0,05’e göre önemlidir.

Çizelge 10 incelendiğinde en fazla fide uzunluğunun (7,520 cm) 100 kg/da CaCO₃ uygulanan torf ortamında olduğu ancak 200 ve 250 kg/da CaCO₃ uygulanan uygulamaların istatistiki olarak aynı grupta yer aldığı görülmektedir. En kısa fidelerin (5,490 cm) yer aldığı uygulama ise CaCO₃ uygulanmamış uygulama olmuştur.

4.1.3. CaSO₄ fide boyu

CaSO₄ için fide boyuna ait verilerden elde edilen varyans analiz sonuçları Çizelge 11’de verilmiştir.

Çizelge 11. CaSO₄ fide boyuna (cm) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄	5	17,260	3,660	1,37	0,248
Tekerrür	2	14,049	7,024	2,57	0,078
Hata	302	825,876	2,735		
Genel	309	857,185			

Çizelge 11 incelendiğinde fide boyu üzerinde kalsiyum sülfatın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 12’de verilmiştir.

Çizelge 12. CaSO₄ fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Fide Boyu (cm)
0	6,055
50	6,163
100	6,269
150	5,904
200	6,028
250	5,552
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 12’de görüldüğü gibi fide boyu ortalama değerleri 5,552–6,269 cm arasında değişmiş olup, en uzun fide boyuna (6,296 cm) 100 kg/da CaSO₄ uygulanmış olan uygulamada ulaşılmıştır.

4.1.4. Ca(OH)₂ fide boyu

Ca(OH)₂ için fide boyuna ait verilerden elde edilen varyans analiz sonuçları Çizelge 13’de verilmiştir.

Çizelge 13. Ca(OH)₂ fide boyuna (cm) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂	5	87,620	16,972	4,73	0,000**
Tekerrür	2	84,213	42,106	11,73	0,000
Hata	290	1041,379	3,591		
Genel	297	1213,211			

** : %1 düzeyinde önemlidir.

Çizelge 13 incelendiğinde fide boyu üzerinde kalsiyum hidroksitin farklı dozlarda uygulanması istatistiksel anlamda %1 önemli bulunmuştur.

Fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 14’de verilmiştir.

Çizelge 14. Ca(OH)₂ fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları*

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Fide Boyu (cm)	
0	6,031 ± 0,271	CD
50	6,609 ± 0,335	BCD
100	6,815 ± 0,319	ABC
150	7,452 ± 0,266	A
200	5,990 ± 0,316	D
250	7,140 ± 0,174	AB
LSD		% 1

*Farklı harflerle gösterilen değerler arasındaki fark P<0,05’e göre önemlidir.

Çizelge 14 incelendiğinde en fazla fide uzunluğunun (7,452 cm) 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulanan torf ortamında olduğu ancak 100 ve 250 kg/da Ca(OH)₂ uygulanan uygulamaların istatistiksel olarak aynı grupta yer aldığı görülmektedir. En kısa fidelerin (5,990 cm) yer aldığı uygulama ise 200 kg/da Ca(OH)₂ verilen uygulama olmuştur.

4.2.Çıkış Güçleri

4.2.1.CaCl₂ çıkış gücü

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı tohumlarda çıkış güçlerine ait olan verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinden oluşan varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 15’de belirtilmiştir.

Çizelge 15. CaCl₂ çıkış gücüne (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	861,11	172,22	2,38	0,113
Tekerrür	2	744,44	372,22	5,15	0,029
Hata	10	722,22	72,22		
Genel	17	2327,78			

Çizelge 15 incelendiğinde CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerindeki çıkış güçleri üzerine farklı CaCl₂ dozlarının uygulamasının istatistiki anlamda etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Çıkış gücüne ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 16’de verilmiştir.

Çizelge 16. CaCl₂ çıkış gücüne (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Çıkış Gücü (%)
0	85,00
50	78,33
100	93,33
150	78,33
200	85,00
250	96,67
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 16 incelendiğinde en yüksek çıkış gücünün 250 kg/da CaCl₂ uygulamasının yapıldığı uygulamalarda (%96,67), en düşük çıkış gücünün ise 50 ve 150 kg/da CaCl₂ uygulamasının yapıldığı uygulamalarda (%78,33) olduğu görülmektedir.

4.2.2. CaCO₃ çıkış gücü

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı tohumlarda çıkış güçlerine ait olan verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinden oluşan varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 17’de belirtilmiştir.

Çizelge 17. CaCO₃ çıkış gücüne (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	290,3	58,1	0,49	0,778
Tekerrür	2	411,1	205,6	1,73	0,227
Hata	10	1188,9	118,9		
Genel	17	1890,3			

Çizelge 17 incelendiğinde CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerindeki çıkış güçleri üzerine farklı CaCO₃ dozlarının uygulamasının istatistiki anlamda etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Çıkış gücüne ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 18’de verilmiştir.

Çizelge 18. CaCO₃ çıkış gücüne (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Çıkış Gücü (%)
0	85,00
50	90,00
100	83,33
150	91,66
200	95,00
250	86,66
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 18 incelendiğinde en yüksek çıkış gücünün 200 kg/da CaCO₃ uygulamasının yapıldığı uygulamalarda (%90), en düşük çıkış gücünün ise 100 kg/da CaCO₃ uygulamasının yapıldığı uygulamalarda (%83,33) olduğu görülmektedir.

4.2.3. CaSO₄ çıkış gücü

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı tohumlarda çıkış güçlerine ait olan verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinden oluşan varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 19’de belirtilmiştir.

Çizelge 19. CaSO₄ çıkış gücüne (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	1212,50	242,50	2,97	0,067
Tekerrür	2	33,33	16,67	0,20	0,819
Hata	10	816,67	81,67		
Genel	17	2062,50			

Çizelge 19 incelendiğinde CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerindeki çıkış güçleri üzerine farklı CaSO₄ dozlarının uygulamasının istatistiki anlamda etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Çıkış gücüne ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 20’de verilmiştir.

Çizelge 20. CaSO₄ çıkış gücüne (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Çıkış Gücü (%)
0	91,67
50	71,67
100	93,33
150	93,33
200	88,33
250	96,67
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 20 incelendiğinde en yüksek çıkış gücünün 250 kg/da CaSO₄ uygulamasının yapıldığı uygulamalarda (%96,67), en düşük çıkış gücünün ise 50 kg/da CaSO₄ uygulamasının yapıldığı uygulamalarda (%71,67) olduğu görülmektedir.

4.2.4.Ca(OH)₂ çıkış gücü

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı tohumlarda çıkış güçlerine ait olan verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinden oluşan varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 21’de belirtilmiştir.

Çizelge 21. Ca(OH)₂ çıkış gücüne (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	695,83	139,17	1,45	0,287
Tekerrür	2	1058,33	529,17	5,52	0,024
Hata	10	958,33	95,83		
Genel	17	2712,50			

Çizelge 21 incelendiğinde Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerindeki çıkış güçleri üzerine farklı Ca(OH)₂ dozlarının uygulamasının istatistiki anlamda etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Çıkış gücüne ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 22’de verilmiştir.

Çizelge 22. Ca(OH)₂ çıkış gücüne (%) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Çıkış Gücü (%)
0	83,33
50	86,70
100	78,33
150	90,00
200	80,00
250	96,67
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 22 incelendiğinde en yüksek çıkış gücünün 250 kg/da Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı uygulamalarda (%96,67), en düşük çıkış gücünün ise 100 kg/da Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı uygulamalarda (%78,33) olduğu görülmektedir.

4.3. Ekimden İlk Çıkış Tarihine Kadar Geçen Süre**4.3.1. CaCl₂ ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber tohumlarının ekim tarihi ile ilk çıkış tarihi arasında geçen süreye ait varyans analiz sonuçları Çizelge 23’de görülmektedir.

Çizelge 23. CaCl₂ ekimden çıkış tarihine kadar geçen süreye (gün) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,27778	0,05556	1,00	0,465
Tekerrür	2	0,11111	0,05556	1,00	0,402
Hata	10	0,55556	0,05556		
Genel	17	0,94444			

Çizelge 23 incelendiğinde denemede biber tohumunun ekiminden çıkışın görüldüğü ana kadar geçen süre üzerine uygulanan farklı dozlardaki CaCl₂ istatistiki anlamda etkili olmamıştır.

Ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 24’te verilmiştir.

Çizelge 24. CaCl₂ ekimden çıkışa kadar geçen süreye (gün) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre (gün)
0	11,00
50	11,33
100	11,00
150	11,00
200	11,00
250	11,00
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 24 incelendiğinde ekimden çıkışa kadar geçen sürenin ortalama 11,00 ile 11,33 gün arasında değiştiği görülmektedir.

4.3.2. CaCO₃ ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber tohumlarının ekim tarihi ile ilk çıkış tarihi arasında geçen süreye ait varyans analiz sonuçları Çizelge 25’de görülmektedir.

Çizelge 25. CaCO₃ ekimden çıkış tarihine kadar geçen süreye (gün) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	0,27778	0,05556	1,00	0,465
Tekerrür	2	0,11111	0,05556	1,00	0,402
Hata	10	0,55556	0,05556		
Genel	17	0,94444			

Çizelge 25 incelendiğinde denemede biber tohumunun ekiminden çıkışın görüldüğü ana kadar geçen süre üzerine uygulanan farklı dozlardaki CaCO₃ istatistiki anlamda etkili olmamıştır.

Ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 26’te verilmiştir.

Çizelge 26. CaCO₃ ekimden çıkışa kadar geçen süreye (gün) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre (gün)
0	11,33
50	11,00
100	11,00
150	11,00
200	11,00
250	11,00
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 26 incelendiğinde ekimden çıkışa kadar geçen sürenin ortalama 11,00 ile 11,33 gün arasında değiştiği görülmektedir.

4.3.3. CaSO₄ ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber tohumlarının ekim tarihi ile ilk çıkış tarihi arasında geçen süreye ait varyans analiz sonuçları Çizelge 27’de görülmektedir.

Çizelge 27. CaSO₄ ekimden çıkış tarihine kadar geçen süreye (gün) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,27778	0,05556	1,00	0,465
Tekerrür	2	0,11111	0,05556	1,00	0,402
Hata	10	0,55556	0,05556		
Genel	17	0,94444			

Çizelge 27 incelendiğinde denemede biber tohumunun ekiminden çıkışın görüldüğü ana kadar geçen süre üzerine uygulanan farklı dozlardaki CaSO₄ istatistiki anlamda etkili olmamıştır.

Ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 28’de verilmiştir.

Çizelge 28. CaCO₃ ekimden çıkışa kadar geçen süreye (gün) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre (gün)
0	11,00
50	11,00
100	11,00
150	11,00
200	11,00
250	11,00
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 28 incelendiğinde ekimden çıkışa kadar geçen sürenin ortalama 11,00 gün olduğu görülmektedir.

4.3.4. Ca(OH)₂ ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber tohumlarının ekim tarihi ile ilk çıkış tarihi arasında geçen süreye ait varyans analiz sonuçları Çizelge 29’de görülmektedir.

Çizelge 29. Ca(OH)₂ Ekimden çıkış tarihine kadar geçen süreye (gün) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,27778	0,05556	1,00	0,465
Tekerrür	2	0,11111	0,05556	1,00	0,402
Hata	10	0,55556	0,05556		
Genel	17	0,94444			

Çizelge 29 incelendiğinde denemede biber tohumunun ekiminden çıkışın görüldüğü ana kadar geçen süre üzerine uygulanan farklı dozlardaki Ca(OH)₂ istatistiki anlamda etkili olmamıştır.

Ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 30’te verilmiştir.

Çizelge 30. Ca(OH)₂ Ekimden çıkışa kadar geçen süreye (gün) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Ekimden ilk çıkış tarihine kadar geçen süre (gün)
0	11,00
50	11,33
100	11,00
150	11,00
200	11,00
250	11,00
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 30 incelendiğinde ekimden çıkışa kadar geçen sürenin ortalama 11,00 ile 11,33 gün arasında değiştiği görülmektedir.

4.4. Çıkış Hızları

4.4.1. CaCl₂ çıkış hızı

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber tohumlarının ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları Çizelge 31’de verilmiştir.

Çizelge 31. CaCl₂ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye (gün) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	17,778	3,556	0,59	0,708
Tekerrür	2	11,111	5,556	0,92	0,429
Hata	10	60,222	6,022		
Genel	17	89,111			

Çizelge 31 incelendiğinde denemede çıkışın başlamasıyla bitmesi arasında geçen süre üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Çıkış başlangıcından çıkışın bitmesine kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 32’de verilmiştir.

Çizelge 32. CaCl₂ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye (gün) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Çıkış Hızı (gün)
0	10,00
50	9,33
100	10,67
150	8,33
200	7,67
250	9,33
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 32’de görüldüğü gibi çıkışın başlaması ile sona ermesi arasında geçen süre ortalama olarak 7,67 ile 10,67 gün arasında değişmiştir. Çıkış işlemi en kısa sürede 7,67 gün ile 200 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.4.2. CaCO₃ çıkış hızı

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber tohumlarının ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları Çizelge 33’de verilmiştir.

Çizelge 33. CaCO₃ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye (gün) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	29,833	5,967	1,60	0,247
Tekerrür	2	9,333	4,667	1,25	0,328
Hata	10	37,333	3,733		
Genel	17	76,500			

Çizelge 33 incelendiğinde denemede çıkışın başlamasıyla bitmesi arasında geçen süre üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Çıkış başlangıcından çıkışın bitmesine kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 34’de verilmiştir.

Çizelge 34. CaCO₃ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye (gün) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Çıkış Hızı (gün)
0	9,33
50	10,00
100	7,66
150	9,00
200	6,66
250	10,33
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 34’de görüldüğü gibi çıkışın başlaması ile sona ermesi arasında geçen süre ortalama olarak 6,66 ile 10,33 gün arasında değişmiştir. Çıkış işlemi en kısa sürede 6,66 gün ile 200 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.4.3. CaSO₄ çıkış hızı

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber tohumlarının ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları Çizelge 35’de verilmiştir.

Çizelge 35. CaSO₄ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye (gün) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	41,111	8,222	3,59	0,040*
Tekerrür	2	5,778	2,889	1,26	0,325
Hata	10	22,889	2,289		
Genel	17	69,778			

*: %5 düzeyinde önemlidir.

Çizelge 35 incelendiğinde denemede çıkışın başlamasıyla bitmesi arasında geçen süre üzerinde CaSO₄’ın farklı dozlarda uygulanması istatistiki anlamda %5 önemli bulunmuştur.

Çıkış başlangıcından çıkışın bitmesine kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 36’da verilmiştir.

Çizelge 36. CaSO₄ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye (gün) ait karşılaştırma sonuçları*

CaSO ₄ (kg/da)	Çıkış Hızı (gün)	
0	9,33 ± 0,333	ABC
50	11,33 ± 0,667	A
100	9,00 ± 0,000	ABC
150	6,66 ± 0,882	C
200	10,33 ± 1,450	AB
250	8,00 ± 1,150	BC
LSD	%5	

*Farklı harflerle gösterilen değerler arasındaki fark P<0,05’e göre önemlidir.

Çizelge 36 incelendiğinde çıkış başlangıcından çıkışın sona erdiği zamana kadar geçen en kısa süre (6,66 gün) 150 kg/da CaSO₄ uygulanan torf ortamında olduğu ancak 0, 100 ve 250 kg/da CaSO₄ uygulanan uygulamaların istatistiki olarak aynı grupta yer aldığı görülmektedir. Çıkış başlangıcından çıkışın sona erdiği zamana kadar geçen en uzun sürenin (11,33 gün) yer aldığı uygulama ise 50 kg/da CaSO₄ uygulanan uygulama olmuştur.

4.4.4. Ca(OH)₂ çıkış hızı

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber tohumlarının ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları Çizelge 37’de verilmiştir.

Çizelge 37. Ca(OH)₂ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye (gün) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	22,444	4,489	2,12	0,147
Tekerrür	2	6,778	3,389	1,60	0,250
Hata	10	21,222	2,122		
Genel	17	50,444			

Çizelge 37 incelendiğinde denemede çıkışın başlamasıyla bitmesi arasında geçen süre üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Çıkış başlangıcından çıkışın bitmesine kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 38’de verilmiştir.

Çizelge 38. Ca(OH)₂ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye (gün) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Çıkış Hızı (gün)
0	8,33
50	7,00
100	8,00
150	8,00
200	10,66
250	8,67
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 38’de görüldüğü gibi çıkışın başlaması ile sona ermesi arasında geçen süre ortalama olarak 7,00 ile 10,66 gün arasında değişmiştir. Çıkış işlemi en kısa sürede 7,00 gün ile 50 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.5.Gövde Yaş Ağırlıkları**4.5.1.CaCl₂ gövde yaş ağırlığı**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 39’de verilmiştir.

Çizelge 39. CaCl₂ gövde yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,03996	0,00799	0,64	0,677
Tekerrür	2	0,03327	0,01664	1,33	0,309
Hata	10	0,12552	0,01255		
Genel	17	0,19875			

Çizelge 39 incelendiğinde denemede gövde yaş ağırlığı üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 40’de verilmiştir.

Çizelge 40. CaCl₂ gövde yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Gövde Yaş Ağırlığı (g)
0	0,3563
50	0,4740
100	0,4693
150	0,4530
200	0,4500
250	0,5100
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 40’de görüldüğü gibi gövde yaş ağırlığı ortalama olarak 0,3563 ile 0,5100 g arasında değişmiştir. Gövde yaş ağırlığı en fazla 0,5100 g ile 250 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.5.2. CaCO₃ gövde yaş ağırlığı

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı tohumlarda gövde yaş ağırlıklarına ait olan verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinden oluşan varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 41’de belirtilmiştir.

Çizelge 41. CaCO₃ gövde yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	290,3	58,1	0,49	0,778
Tekerrür	2	411,1	205,6	1,73	0,227
Hata	10	1188,9	118,9		
Genel	17	1890,3			

Çizelge 41 incelendiğinde CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerindeki gövde yaş ağırlıkları üzerine farklı CaCO₃ dozlarının uygulamasının istatistiki anlamda etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Gövde yaş ağırlıklarına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 42’de verilmiştir.

Çizelge 42. CaCO₃ gövde yaş ağırlıklarına (g) (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Gövde yaş ağırlığı (g)
0	0,3826
50	0,6143
100	0,6873
150	0,5423
200	0,6053
250	0,7063
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 42’de görüldüğü gibi gövde yaş ağırlığı ortalama olarak 0,3826 ile 0,7063 g arasında değişmiştir. Gövde yaş ağırlığı en fazla 0,7063 g ile 250 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.5.3. CaSO₄ gövde yaş ağırlığı

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 43’de verilmiştir.

Çizelge 43. CaSO₄ gövde yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,14092	0,02818	2,03	0,160
Tekerrür	2	0,04872	0,02436	1,75	0,223
Hata	10	0,13895	0,01389		
Genel	17	0,32858			

Çizelge 43 incelendiğinde denemede gövde yaş ağırlığı üzerine CaSO₄’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 44’de verilmiştir.

Çizelge 44. CaSO₄ gövde yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Gövde Yaş Ağırlığı (g)
0	0,5043
50	0,3920
100	0,6800
150	0,4550
200	0,4723
250	0,4897
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 44’de görüldüğü gibi gövde yaş ağırlığı ortalama olarak 0,3920 ile 0,6800 g arasında değişmiştir. Gövde yaş ağırlığı en fazla 0,6800 g ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.5.4. Ca(OH)₂ gövde yaş ağırlığı

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 45’de verilmiştir.

Çizelge 45. Ca(OH)₂ gövde yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,17624	0,03525	0,78	0,583
Tekerrür	2	0,11816	0,05908	1,32	0,311
Hata	10	0,44927	0,04493		
Genel	17	0,74367			

Çizelge 45 incelendiğinde denemede gövde yaş ağırlığı üzerine Ca(OH)₂ ’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 46’de verilmiştir.

Çizelge 46. Ca(OH)₂ gövde yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Gövde Yaş Ağırlığı (g)
0	0,505
50	0,539
100	0,603
150	0,793
200	0,503
250	0,584
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 46’de görüldüğü gibi gövde yaş ağırlığı ortalama olarak 0,503 ile 0,793 g arasında değişmiştir. Gövde yaş ağırlığı en fazla 0,793 g ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.6. Gövde Kuru Ağırlıkları

4.6.1. CaCl₂ gövde kuru ağırlığı

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 47’de verilmiştir.

Çizelge 47. CaCl₂ gövde kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,0007847	0,0001569	0,71	0,627
Tekerrür	2	0,0010703	0,0005352	2,44	0,137
Hata	10	0,0021970	0,0002197		
Genel	17	0,0040520			

Çizelge 47 incelendiğinde denemede gövde kuru ağırlığı üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 48’de verilmiştir.

Çizelge 48. CaCl₂ gövde kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Gövde Kuru Ağırlığı (g)
0	0,05067
50	0,06570
100	0,06467
150	0,06433
200	0,06367
250	0,07300
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 48’de görüldüğü gibi gövde kuru ağırlığı ortalama olarak 0,05067 ile 0,7300 g arasında değişmiştir. Gövde kuru ağırlığı en fazla 0,7300 g ile 250 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.6.2 CaCO₃ gövde kuru ağırlığı

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 49’de verilmiştir.

Çizelge 49. Gövde kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	0,0054513	0,0010903	2,33	0,119
Tekerrür	2	0,0001703	0,0000852	0,18	0,836
Hata	10	0,0046763	0,0004676		
Genel	17	0,0102980			

Çizelge 49 incelendiğinde denemede gövde kuru ağırlığı üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 50’de verilmiştir.

Çizelge 50. Gövde kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Gövde Kuru Ağırlığı (g)
0	0,05033
50	0,09333
100	0,09066
150	0,07500
200	0,10066
250	0,09800
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 50’de görüldüğü gibi gövde kuru ağırlığı ortalama olarak 0,05033 ile 0,10066 g arasında değişmiştir. Gövde kuru ağırlığı en fazla 0,10066 g ile 200 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.6.3. CaSO₄ gövde kuru ağırlığı

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 51’de verilmiştir.

Çizelge 51. CaSO₄ gövde kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,0044031	0,0008806	1,59	0,250
Tekerrür	2	0,0030481	0,0015241	2,74	0,112
Hata	10	0,0055559	0,0005556		
Genel	17	0,0130071			

Çizelge 51 incelendiğinde denemede gövde kuru ağırlığı üzerine CaSO₄’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 52’de verilmiştir.

Çizelge 52. CaSO₄ gövde kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Gövde Kuru Ağırlığı (g)
0	0,0723
50	0,0526
100	0,1043
150	0,0653
200	0,0693
250	0,0727
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 52’de görüldüğü gibi gövde kuru ağırlığı ortalama olarak 0,0526 ile 0,1043 g arasında değişmiştir. Gövde kuru ağırlığı en fazla 0,1043 g ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.6.4. Ca(OH)₂ gövde kuru ağırlığı

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 53’de verilmiştir.

Çizelge 53. Ca(OH)₂ gövde kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,0045898	0,0009180	0,92	0,505
Tekerrür	2	0,0041440	0,0020720	2,08	0,175
Hata	10	0,0099487	0,0009949		
Genel	17	0,0186825			

Çizelge 53 incelendiğinde denemede gövde kuru ağırlığı üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 54’de verilmiştir.

Çizelge 54. Ca(OH)₂ gövde kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Gövde Kuru Ağırlığı (g)
0	0,0690
50	0,0850
100	0,0753
150	0,1153
200	0,0686
250	0,0776
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 54’de görüldüğü gibi gövde kuru ağırlığı ortalama olarak 0,0686 ile 0,1153 g arasında değişmiştir. Gövde kuru ağırlığı en fazla 0,1153 g ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.7. Gövde Nemleri**4.7.1. CaCl₂ gövde nemi**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 55’de verilmiştir.

Çizelge 55. CaCl₂ gövde nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,9337	0,1867	0,20	0,957
Tekerrür	2	9,5660	4,7830	5,04	0,031
Hata	10	9,4851	0,9485		
Genel	17	19,984			

Çizelge 55 incelendiğinde denemede gövde nemi üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 56’de verilmiştir.

Çizelge 56. CaCl₂ gövde nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Gövde Nemi (%)
0	85,657
50	86,177
100	86,140
150	85,797
200	85,600
250	85,723
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 56’de görüldüğü gibi gövde nemi ortalama olarak %85,600 ile %86,177 arasında değişmiştir. Gövde nemi en fazla %86,177 ile 50 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.7.2. CaCO₃ gövde nemi

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 57’de verilmiştir.

Çizelge 57. CaCO₃ gövde nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	25,424	5,085	2,89	0,072
Tekerrür	2	18,481	9,240	5,25	0,028
Hata	10	17,599	1,760		
Genel	17	61,505			

Çizelge 57 incelendiğinde denemede gövde nemi üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 58’de verilmiştir.

Çizelge 58. CaCO₃ gövde nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Gövde Nemi (%)
0	86,343
50	84,840
100	86,573
150	86,053
200	83,136
250	86,033
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 58’de görüldüğü gibi gövde nemi ortalama olarak %83,136 ile %86,573 arasında değişmiştir. Gövde nemi en fazla %86,573 ile 100 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.7.3. CaSO₄ gövde nemi

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 59’de verilmiştir.

Çizelge 59. CaSO₄ gövde nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	3,955	0,791	0,18	0,966
Tekerrür	2	15,848	7,924	1,76	0,221
Hata	10	44,935	4,494		
Genel	17	64,738			

Çizelge 59 incelendiğinde denemede gövde nemi üzerine CaSO₄’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 60’de verilmiştir.

Çizelge 60. CaSO₄ gövde nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Gövde Nemi (%)
0	85,79
50	86,53
100	84,99
150	85,36
200	85,61
250	85,55
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 60’de görüldüğü gibi gövde nemi ortalama olarak %84,99 ile %86,53 arasında değişmiştir. Gövde nemi en fazla %86,53 ile 50 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.7.4. Ca(OH)₂ gövde nemi

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövde nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 61’de verilmiştir.

Çizelge 61. Ca(OH)₂ gövde nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	15,106	3,021	1,28	0,346
Tekerrür	2	27,809	13,905	5,88	0,021
Hata	10	23,665	2,367		
Genel	17	66,581			

Çizelge 61 incelendiğinde denemede gövde nemi üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 62’de verilmiştir.

Çizelge 62. Ca(OH)₂ gövde nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Gövde Nemi (%)
0	86,45
50	84,81
100	87,57
150	85,26
200	86,18
250	86,72
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 62’de görüldüğü gibi gövde nemi ortalama olarak %84,81 ile %87,57 arasında değişmiştir. Gövde nemi en fazla %87,57 ile 100 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.8. Kök Yaş Ağırlıkları**4.8.1. CaCl₂ kök yaş ağırlığı**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 63’de verilmiştir.

Çizelge 63. CaCl₂ kök yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,007914	0,001583	1,28	0,346
Tekerrür	2	0,014039	0,007019	5,67	0,023
Hata	10	0,012383	0,001238		
Genel	17	0,034336			

Çizelge 63 incelendiğinde denemede kök yaş ağırlığı üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistikî anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 64’de verilmiştir.

Çizelge 64. CaCl₂ kök yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Kök Yaş Ağırlığı (g)
0	0,0603
50	0,1177
100	0,0800
150	0,0513
200	0,0710
250	0,0790
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 64’de görüldüğü gibi kök yaş ağırlığı ortalama olarak 0,0513 ile 0,1177 g arasında değişmiştir. Kök yaş ağırlığı en fazla 0,1177 g ile 50 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.8.2. CaCO₃ kök yaş ağırlığı

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 65’de verilmiştir.

Çizelge 65. CaCO₃ kök yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	0,025647	0,005129	2,64	0,090
Tekerrür	2	0,004580	0,002290	1,18	0,347
Hata	10	0,019446	0,001945		
Genel	17	0,049674			

Çizelge 65 incelendiğinde denemede kök yaş ağırlığı üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistikî anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 66’de verilmiştir.

Çizelge 66. CaCO₃ kök yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Kök Yaş Ağırlığı (gr)
0	0,045
50	0,139
100	0,094
150	0,056
200	0,131
250	0,133
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 66’de görüldüğü gibi kök yaş ağırlığı ortalama olarak 0,045 ile 0,139 g arasında değişmiştir. Kök yaş ağırlığı en fazla 0,0139 g ile 50 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.8.3. CaSO₄ kök yaş ağırlığı

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 67’de verilmiştir.

Çizelge 67. CaSO₄ kök yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,010084	0,002017	0,50	0,771
Tekerrür	2	0,019974	0,009987	2,47	0,134
Hata	10	0,040400	0,004040		
Genel	17	0,070458			

Çizelge 67 incelendiğinde denemede kök yaş ağırlığı üzerine CaSO₄’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 68’de verilmiştir.

Çizelge 68. CaSO₄ kök yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Kök Yaş Ağırlığı (g)
0	0,0793
50	0,0607
100	0,1297
150	0,0643
200	0,0723
250	0,0977
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 68’de görüldüğü gibi kök yaş ağırlığı ortalama olarak 0,0607 ile 0,1297 g arasında değişmiştir. Kök yaş ağırlığı en fazla 0,1297 g ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.8.4. Ca(OH)₂ kök yaş ağırlığı

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 69’de verilmiştir.

Çizelge 69. Ca(OH)₂ kök yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,066604	0,013321	1,75	0,211
Tekerrür	2	0,015853	0,007926	1,04	0,388
Hata	10	0,076041	0,007604		
Genel	17	0,158498			

Çizelge 69 incelendiğinde denemede kök yaş ağırlığı üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 70’de verilmiştir.

Çizelge 70. Ca(OH)₂ kök yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Kök Yaş Ağırlığı (g)
0	0,1020
50	0,0757
100	0,0697
150	0,2330
200	0,0450
250	0,1160
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 70’de görüldüğü gibi kök yaş ağırlığı ortalama olarak 0,0450 ile 0,2330 g arasında değişmiştir. Kök yaş ağırlığı en fazla 0,2330 g ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.9. Kök Kuru Ağırlıkları

4.9.1. CaCl₂ kök kuru ağırlığı

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 71’de verilmiştir.

Çizelge 71. CaCl₂ kök kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,0005358	0,0001072	0,81	0,566
Tekerrür	2	0,0001888	0,0000944	0,72	0,512
Hata	10	0,0013179	0,0001318		
Genel	17	0,0020424			

Çizelge 71 incelendiğinde denemede kök kuru ağırlığı üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 72’de verilmiştir.

Çizelge 72. CaCl₂ kök kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Kök Kuru Ağırlığı (g)
0	0,03667
50	0,04633
100	0,03500
150	0,03600
200	0,02770
250	0,03767
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 72’de görüldüğü gibi kök kuru ağırlığı ortalama olarak 0,02770 ile 0,04633g arasında değişmiştir. Kök kuru ağırlığı en fazla 0,04633 g ile 50 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.9.2. CaCO₃ kök kuru ağırlığı

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 73’de verilmiştir.

Çizelge 73. CaCO₃ kök kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	0,0010492	0,0002098	0,99	0,469
Tekerrür	2	0,0000173	0,0000087	0,04	0,960
Hata	10	0,0021160	0,0002116		
Genel	17	0,0031825			

Çizelge 73 incelendiğinde denemede kök kuru ağırlığı üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 74’de verilmiştir.

Çizelge 74. CaCO₃ kök kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Kök Kuru Ağırlığı (gr)
0	0,0336
50	0,0493
100	0,0530
150	0,0383
200	0,0543
250	0,0423
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 74’de görüldüğü gibi kök kuru ağırlığı ortalama olarak 0,0336 ile 0,0543 g arasında değişmiştir. Kök kuru ağırlığı en fazla 0,0543 g ile 200 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.9.3. CaSO₄ kök kuru ağırlığı

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 75’de verilmiştir.

Çizelge 75. CaSO₄ kök kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,0009836	0,0001967	0,55	0,737
Tekerrür	2	0,0006671	0,0003336	0,93	0,426
Hata	10	0,0035849	0,0003585		
Genel	17	0,0052356			

Çizelge 75 incelendiğinde denemede kök kuru ağırlığı üzerine CaSO₄’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 76’de verilmiştir.

Çizelge 76. CaSO₄ kök kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Kök Kuru Ağırlığı (g)
0	0,0356
50	0,0427
100	0,0550
150	0,0320
200	0,0463
250	0,0420
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 76’de görüldüğü gibi kök kuru ağırlığı ortalama olarak 0,0320 ile 0,0550 g arasında değişmiştir. Kök kuru ağırlığı en fazla 0,0550 g ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.9.4. Ca(OH)₂ kök kuru ağırlığı

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 77’de verilmiştir.

Çizelge 77. Ca(OH)₂ kök kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,0023613	0,0004723	0,48	0,785
Tekerrür	2	0,0001023	0,0000512	0,05	0,950
Hata	10	0,0098623	0,0009862		
Genel	17	0,0123260			

Çizelge 77 incelendiğinde denemede kök kuru ağırlığı üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 78’de verilmiştir.

Çizelge 78. Ca(OH)₂ kök kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Kök Kuru Ağırlığı (g)
0	0,0380
50	0,0553
100	0,0383
150	0,0557
200	0,0350
250	0,0657
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 78’de görüldüğü gibi kök kuru ağırlığı ortalama olarak 0,0350 ile 0,657 g arasında değişmiştir. Kök kuru ağırlığı en fazla 0,0657 g ile 250 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.10. Kök Nemleri**4.10.1 CaCl₂ kök nemi**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 79’de verilmiştir.

Çizelge 79. CaCl₂ kök nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	2308,3	461,7	2,29	0,124
Tekerrür	2	2356,3	1178,2	5,85	0,021
Hata	10	2014,9	201,5		
Genel	17	6679,5			

Çizelge 79 incelendiğinde denemede kök nemi üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 80’de verilmiştir.

Çizelge 80. CaCl₂ kök nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Kök Nemi (%)
0	36,3
50	51,3
100	55,84
150	25,6
200	57,69
250	45,5
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 80’de görüldüğü gibi kök nemi ortalama olarak %57,69 ile %25,60 arasında değişmiştir. Kök nemi en fazla %57,69 ile 200 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.10.2 CaCO₃ kök nemi

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 81’de verilmiştir.

Çizelge 81. CaCO₃ kök nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	3983,2	796,6	1,32	0,331
Tekerrür	2	1312,0	656,0	1,09	0,374
Hata	10	6037,7	603,8		
Genel	17	11332,9			

Çizelge 81 incelendiğinde denemede kök nemi üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 82’de verilmiştir.

Çizelge 82. CaCO₃ kök nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Kök Nemi (%)
0	22,22
50	64,65
100	41,31
150	29,69
200	50,00
250	57,38
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 82’de görüldüğü gibi kök nemi ortalama olarak %22,22 ile %64,65 arasında değişmiştir. Kök nemi en fazla %64,65 ile 50 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.10.3. CaSO₄ kök nemi

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 83’de verilmiştir.

Çizelge 83. CaSO₄ kök nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	790,1	158,0	0,41	0,831
Tekerrür	2	1975,0	987,5	2,56	0,126
Hata	10	3850,3	385,0		
Genel	17	6615,4			

Çizelge 83 incelendiğinde denemede kök nemi üzerine CaSO₄’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 84’de verilmiştir.

Çizelge 84. CaSO₄ kök nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Kök Nemi (%)
0	36,10
50	27,29
100	41,50
150	41,50
200	37,13
250	49,10
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 84’de görüldüğü gibi kök nemi ortalama olarak %27,29 ile %49,10 arasında değişmiştir. Kök nemi en fazla %49,10 ile 250 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.10.4. Ca(OH)₂ kök nemi

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin kök nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 85’de verilmiştir.

Çizelge 85. Ca(OH)₂ kök nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	3804,1	760,8	1,55	0,259
Tekerrür	2	728,8	364,4	0,74	0,500
Hata	10	4901,8	490,2		
Genel	17	9434,7			

Çizelge 85 incelendiğinde denemede kök nemi üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 86’de verilmiştir.

Çizelge 86. Ca(OH)₂ kök nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Kök Nemi (%)
0	51,9
50	30,4
100	30,1
150	64,4
200	21,4
250	38,9
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 86’de görüldüğü gibi kök nemi ortalama olarak %21,4 ile %64,4 arasında değişmiştir. Kök nemi en fazla %64,4 ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.11.Bitki Yaş Ağırlıkları**4.11.1 CaCl₂ bitki yaş ağırlığı**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 87’de verilmiştir.

Çizelge 87. CaCl₂ bitki yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,06373	0,01275	0,69	0,642
Tekerrür	2	0,08022	0,04011	2,17	0,165
Hata	10	0,18472	0,01847		
Genel	17	0,32866			

Çizelge 87 incelendiğinde denemede bitki yaş ağırlığı üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 88’de verilmiştir.

Çizelge 88. CaCl₂ bitki yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Bitki Yaş Ağırlığı (gr)
0	0,416
50	0,592
100	0,549
150	0,504
200	0,520
250	0,589
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 88’de görüldüğü gibi bitki yaş ağırlığı ortalama olarak 0,416 ile 0,592 g arasında değişmiştir. Bitki yaş ağırlığı en fazla 0,592 g ile 50 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.11.2. CaCO₃ bitki yaş ağırlığı

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 89’de verilmiştir.

Çizelge 89. CaCO₃ bitki yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	0,34285	0,06857	1,84	0,192
Tekerrür	2	0,02773	0,01387	0,37	0,698
Hata	10	0,37229	0,03723		
Genel	17	0,74288			

Çizelge 89 incelendiğinde denemede bitki yaş ağırlığı üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 90’de verilmiştir.

Çizelge 90. CaCO₃ bitki yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Bitki Yaş Ağırlığı (gr)
0	0,427
50	0,753
100	0,782
150	0,599
200	0,736
250	0,839
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 90’de görüldüğü gibi bitki yaş ağırlığı ortalama olarak 0,427 ile 0,839 g arasında değişmiştir. Bitki yaş ağırlığı en fazla 0,839 g ile 250 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.11.3 CaSO₄ bitki yaş ağırlığı

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 91’de verilmiştir.

Çizelge 91. CaSO₄ bitki yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,22164	0,04433	1,53	0,265
Tekerrür	2	0,12855	0,06427	2,22	0,159
Hata	10	0,28971	0,02897		
Genel	17	0,63990			

Çizelge 91 incelendiğinde denemede bitki yaş ağırlığı üzerine CaSO₄’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 92’de verilmiştir.

Çizelge 92. CaSO₄ bitki yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Bitki Yaş Ağırlığı (g)
0	0,583
50	0,452
100	0,810
150	0,519
200	0,545
250	0,587
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 92’de görüldüğü gibi bitki yaş ağırlığı ortalama olarak 0,452 ile 0,810 g arasında değişmiştir. Bitki yaş ağırlığı en fazla 0,810 g ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.11.4. Ca(OH)₂ bitki yaş ağırlığı

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki yaş ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 93’de verilmiştir.

Çizelge 93. Ca(OH)₂ bitki yaş ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,43770	0,08754	1,07	0,430
Tekerrür	2	0,21790	0,10895	1,34	0,306
Hata	10	0,81581	0,08158		
Genel	17	1,47141			

Çizelge 93 incelendiğinde denemede bitki yaş ağırlığı üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 94’de verilmiştir.

Çizelge 94. Ca(OH)₂ bitki yaş ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Bitki Yaş Ağırlığı (g)
0	0,608
50	0,614
100	0,672
150	1,026
200	0,548
250	0,700
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 94’de görüldüğü gibi bitki yaş ağırlığı ortalama olarak 0,548 ile 1,026 g arasında değişmiştir. Bitki yaş ağırlığı en fazla 1,026 g ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.12. Bitki Kuru Ağırlıkları**4.12.1. CaCl₂ bitki kuru ağırlığı**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 95’de verilmiştir.

Çizelge 95. CaCl₂ bitki kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,0014687	0,0002937	0,69	0,644
Tekerrür	2	0,0021213	0,0010607	2,48	0,133
Hata	10	0,0042700	0,0004270		
Genel	17	0,0078600			

Çizelge 95 incelendiğinde denemede bitki kuru ağırlığı üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 96’de verilmiştir.

Çizelge 96. CaCl₂ bitki kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Bitki Kuru Ağırlığı (gr)
0	0,0880
50	0,1120
100	0,0996
150	0,1003
200	0,0910
250	0,1110
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 96’de görüldüğü gibi bitki kuru ağırlığı ortalama olarak 0,0880 ile 0,1120 g arasında değişmiştir. Bitki kuru ağırlığı en fazla 0,1120 g ile 50 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.12.2. CaCO₃ bitki kuru ağırlığı

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 97’de verilmiştir.

Çizelge 97. CaCO₃ kök kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	0,010493	0,002099	2,07	0,153
Tekerrür	2	0,000292	0,000146	0,14	0,867
Hata	10	0,010115	0,001012		
Genel	17	0,020900			

Çizelge 97 incelendiğinde denemede bitki kuru ağırlığı üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 98’de verilmiştir.

Çizelge 98. CaCO₃ bitki kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Bitki Kuru Ağırlığı (g)
0	0,0836
50	0,1426
100	0,1436
150	0,1130
200	0,1546
250	0,1403
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 98’de görüldüğü gibi bitki kuru ağırlığı ortalama olarak 0,0836 ile 0,1546 g arasında değişmiştir. Bitki kuru ağırlığı en fazla 0,1546 g ile 200 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.12.3. CaSO₄ bitki kuru ağırlığı

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 99’de verilmiştir.

Çizelge 99. CaSO₄ kök kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,008181	0,001636	1,05	0,439
Tekerrür	2	0,006441	0,003221	2,08	0,176
Hata	10	0,015513	0,001551		
Genel	17	0,030136			

Çizelge 99 incelendiğinde denemede bitki kuru ağırlığı üzerine CaSO₄’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 100’de verilmiştir.

Çizelge 100. CaSO₄ bitki kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Bitki Kuru Ağırlığı (g)
0	0,1080
50	0,0950
100	0,1593
150	0,0973
200	0,1157
250	0,1147
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 100’de görüldüğü gibi bitki kuru ağırlığı ortalama olarak 0,0950 ile 0,1593 g arasında değişmiştir. Bitki kuru ağırlığı en fazla 0,1593 g ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.12.4. Ca(OH)₂ bitki kuru ağırlığı

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki kuru ağırlıklarına ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 101’de verilmiştir.

Çizelge 101. Ca(OH)₂ kök kuru ağırlığına (g) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,010392	0,002078	0,58	0,713
Tekerrür	2	0,005050	0,002525	0,71	0,516
Hata	10	0,035647	0,003565		
Genel	17	0,051090			

Çizelge 101 incelendiğinde denemede bitki kuru ağırlığı üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 102’de verilmiştir.

Çizelge 102. Ca(OH)₂ bitki kuru ağırlığına (g) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Bitki Kuru Ağırlığı (g)
0	0,1073
50	0,1407
100	0,1137
150	0,1710
200	0,1033
250	0,1433
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 102’de görüldüğü gibi bitki kuru ağırlığı ortalama olarak 0,1033 ile 0,1710 g arasında değişmiştir. Bitki kuru ağırlığı en fazla 0,1710 g ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.13. Bitki Nemleri**4.13.1 CaCl₂ bitki nemi**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 103’de verilmiştir.

Çizelge 103. CaCl₂ bitki nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	24,116	4,823	0,50	0,772
Tekerrür	2	2,140	1,070	0,11	0,897
Hata	10	96,931	9,693		
Genel	17	123,186			

Çizelge 103 incelendiğinde denemede bitki nemi üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 104’de verilmiştir.

Çizelge 104. CaCl₂ bitki nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Bitki Nemi (%)
0	78,79
50	80,10
100	81,78
150	80,00
200	82,11
250	81,31
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 104’de görüldüğü gibi bitki nemi ortalama olarak %78,79 ile %82,11 arasında değişmiştir. Kök nemi en fazla %82,11 ile 200 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.13.2. CaCO₃ bitki nemi

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 105’de verilmiştir.

Çizelge 105. CaCO₃ bitki nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	47,60	9,52	0,81	0,567
Tekerrür	2	19,24	9,62	0,82	0,468
Hata	10	117,17	11,72		
Genel	17	184,00			

Çizelge 105 incelendiğinde denemede bitki nemi üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 106’de verilmiştir.

Çizelge 106. CaCO₃ bitki nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Bitki Nemi (%)
0	79,76
50	81,13
100	81,32
150	81,41
200	77,74
250	82,97
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 106’de görüldüğü gibi bitki nemi ortalama olarak %77,74 ile %82,97 arasında değişmiştir. Kök nemi en fazla %82,97 ile 250 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.13.3. CaSO₄ bitki nemi

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 107’de verilmiştir.

Çizelge 107. CaSO₄ bitki nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	16,11	3,22	0,26	0,925
Tekerrür	2	2,56	1,28	0,10	0,903
Hata	10	123,73	12,37		
Genel	17	142,39			

Çizelge 107 incelendiğinde denemede bitki nemi üzerine CaSO₄’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 108’de verilmiştir.

Çizelge 108. CaSO₄ bitki nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Bitki Nemi (%)
0	81,26
50	78,71
100	80,75
150	80,69
200	79,11
250	80,73
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 108’de görüldüğü gibi bitki nemi ortalama olarak %78,71 ile %81,26 arasında değişmiştir. Kök nemi en fazla %81,26 ile CaSO₄ uygulaması yapılmamış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.13.4. Ca(OH)₂ bitki nemi

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki nemlerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 109’de verilmiştir.

Çizelge 109. Ca(OH)₂ bitki nemine (%) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	46,43	9,29	0,70	0,636
Tekerrür	2	32,21	16,11	1,21	0,337
Hata	10	132,68	13,27		
Genel	17	211,32			

Çizelge 109 incelendiğinde denemede bitki nemi üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki nemine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 110’de verilmiştir.

Çizelge 110. Ca(OH)₂ bitki nemine (%) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Bitki Nemi (%)
0	81,89
50	78,42
100	83,17
150	82,37
200	80,79
250	79,81
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 110’de görüldüğü gibi bitki nemi ortalama olarak %78,42 ile %82,37 arasında değişmiştir. Kök nemi en fazla %82,37 ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.14.Torf Kalsiyum**4.14.1 CaCl₂ torf kalsiyum**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin torflarının kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 111’de verilmiştir.

Çizelge 111. CaCl₂ torf kalsiyum içeriğine (ppm) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	5237	1047	0,99	0,472
Tekerrür	2	2880	1440	1,35	0,302
Hata	10	10629	1063		
Genel	17	18746			

Çizelge 111 incelendiğinde denemede torfun kalsiyum içeriği üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 112’de verilmiştir.

Çizelge 112. CaCl₂ torf kalsiyum içeriğine (ppm) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Torf Ca (ppm)
0	107,72
50	136,78
100	97,72
150	79,29
200	103,91
250	101,12
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 112’de görüldüğü gibi torf kalsiyum içeriği ortalama olarak 79,29 ppm ile 136,78 ppm arasında değişmiştir. Torf kalsiyum içeriği en fazla 136,78 ppm ile 50 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.14.2 CaCO₃ torf kalsiyum

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin torflarının kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 113’de verilmiştir.

Çizelge 113. CaCO₃ torf kalsiyum içeriğine (ppm) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	37902	7580	4,93	0,016*
Tekerrür	2	5960	2980	1,94	0,195
Hata	10	15384	1538		
Genel	17	59246			

*: %5 düzeyinde önemlidir.

Çizelge 113 incelendiğinde denemede torfun kalsiyum içeriği üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanması istatistiki anlamda %5 önemli bulunmuştur.

Torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 114’de verilmiştir.

Çizelge 114. CaCO₃ torf kalsiyum içeriğine (ppm) ait karşılaştırma sonuçları*

CaCO ₃ (kg/da)	Torf Ca (ppm)	
0	96,61 ± 4,88	D
50	123,91 ± 4,48	CD
100	205,50 ± 11,2	AB
150	172,00 ± 37,8	ABC
200	179,20 ± 44,1	ABC
250	231,63 ± 4,3	A
LSD		%5

*Farklı harflerle gösterilen değerler arasındaki fark P<0,05’e göre önemlidir.

Çizelge 114’de görüldüğü gibi torf kalsiyum içeriği en az (96,61 ppm) CaCO₃ uygulaması yapılmamış torf ortamında olduğu ancak 50 kg/da CaCO₃ uygulanan uygulamaların istatistiki olarak aynı grupta yer aldığı görülmektedir. Torf kalsiyum içeriği en fazla (231,63 ppm) yer aldığı uygulama ise 250 kg/da CaCO₃ uygulanan uygulama olmuştur.

4.13.3. CaSO₄ torf kalsiyum

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin torflarının kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 115’de verilmiştir.

Çizelge 115. CaSO₄ torf kalsiyum içeriğine (ppm) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	15474	3095	2,66	0,088
Tekerrür	2	3937	1969	1,69	0,233
Hata	10	11646	1165		
Genel	17	31056			

Çizelge 115 incelendiğinde denemede torfun kalsiyum içeriği üzerine CaSO₄’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 116’de verilmiştir.

Çizelge 116. CaSO₄ torf kalsiyum içeriğine (ppm) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Torf Ca (ppm)
0	118,9
50	79,3
100	172,1
150	131,1
200	147,5
250	151,3
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 116’de görüldüğü gibi torf kalsiyum içeriği ortalama olarak 79,3 ppm ile 172,1 ppm arasında değişmiştir. Torf kalsiyum içeriği en fazla 172,1 ppm ile 50 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.14.4. Ca(OH)₂ torf kalsiyum

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin torflarının kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 117’de verilmiştir.

Çizelge 117. Ca(OH)₂ torf kalsiyum içeriğine (ppm) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	24398	4880	2,75	0,081
Tekerrür	2	14309	7154	4,03	0,052
Hata	10	17739	1774		
Genel	17	56446			

Çizelge 117 incelendiğinde denemede torfun kalsiyum içeriği üzerin Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 118’de verilmiştir.

Çizelge 118. Ca(OH)₂ torf kalsiyum içeriğine (ppm) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Torf Ca (ppm)
0	116,8
50	125,3
100	143,0
150	166,2
200	158,7
250	229,3
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 118’de görüldüğü gibi torf kalsiyum içeriği ortalama olarak 116,8 ppm ile 229,3 ppm arasında değişmiştir. Torf kalsiyum içeriği en fazla 229,3 ppm ile 250 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.15. Kök Kalsiyum**4.15.1. CaCl₂ kök kalsiyum**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin köklerinin kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 119’de verilmiştir.

Çizelge 119. CaCl₂ kök kalsiyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	28,314	5,663	1,79	0,203
Tekerrür	2	15,586	7,793	2,46	0,135
Hata	10	31,679	3,168		
Genel	17	75,579			

Çizelge 119 incelendiğinde denemede kökün kalsiyum içeriği üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 120’de verilmiştir.

Çizelge 120. CaCl₂ kök kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Kök Ca (µg/bitki)
0	2,708
50	5,765
100	2,774
150	1,788
200	2,806
250	3,76
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 120’de görüldüğü gibi kök kalsiyum içeriği ortalama olarak 1,788 µg ile 5,765 µg arasında değişmiştir. Kök kalsiyum içeriği en fazla 5,765 µg ile 50 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.15.2. CaCO₃ kök kalsiyum

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin köklerinin kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 121’de verilmiştir.

Çizelge 121. CaCO₃ kök kalsiyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	91,178	18,236	2,76	0,081
Tekerrür	2	7,935	3,968	0,60	0,567
Hata	10	66,128	6,613		
Genel	17	165,241			

Çizelge 121 incelendiğinde denemede kökün kalsiyum içeriği üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 122’de verilmiştir.

Çizelge 122. CaCO₃ kök kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Kök Ca (µg/bitki)
0	2,194
50	5,932
100	7,640
150	2,604
200	7,320
250	7,230
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 122’de görüldüğü gibi kök kalsiyum içeriği ortalama olarak 2,194 µg ile 7,640 µg arasında değişmiştir. Kök kalsiyum içeriği en fazla 7,640 µg ile 100 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.15.3. CaSO₄ kök kalsiyum

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin köklerinin kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 123’de verilmiştir.

Çizelge 123. CaSO₄ kök kalsiyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	155,63	31,13	0,78	0,587
Tekerrür	2	123,18	61,59	1,54	0,261
Hata	10	399,59	39,96		
Genel	17	678,40			

Çizelge 123 incelendiğinde denemede kökün kalsiyum içeriği üzerine CaSO₄’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 124’de verilmiştir.

Çizelge 124. CaSO₄ kök kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Kök Ca (µg/bitki)
0	4,13
50	3,31
100	11,21
150	1,97
200	4,26
250	4,88
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 124’de görüldüğü gibi kök kalsiyum içeriği ortalama olarak 1,97 µg ile 11,21 µg arasında değişmiştir. Kök kalsiyum içeriği en fazla 11,21 µg ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.15.4. Ca(OH)₂ kök kalsiyum

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin köklerinin kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 125’de verilmiştir.

Çizelge 125. Ca(OH)₂ kök kalsiyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	222,50	44,50	0,90	0,518
Tekerrür	2	29,46	14,73	0,30	0,749
Hata	10	495,38	49,54		
Genel	17	747,34			

Çizelge 125 incelendiğinde denemede kökün kalsiyum içeriği üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 126’de verilmiştir.

Çizelge 126. Ca(OH)₂ kök kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Kök Ca (µg/bitki)
0	3,42
50	3,51
100	2,33
150	8,16
200	2,81
250	11,95
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 126’de görüldüğü gibi kök kalsiyum içeriği ortalama olarak 2,33 µg ile 11,95 µg arasında değişmiştir. Kök kalsiyum içeriği en fazla 11,95 µg ile 250 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.16 Gövde Kalsiyum**4.16.1 CaCl₂ gövde kalsiyum**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövdelerinin kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 127’de verilmiştir.

Çizelge 127. CaCl₂ gövde kalsiyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	15,589	3,118	1,47	0,281
Tekerrür	2	27,431	13,716	6,48	0,016
Hata	10	21,160	2,116		
Genel	17	64,180			

Çizelge 127 incelendiğinde denemede gövdenin kalsiyum içeriği üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 128’de verilmiştir.

Çizelge 128. CaCl₂ gövde kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Gövde Ca (µg/bitki)
0	3,293
50	5,117
100	4,692
150	5,418
200	6,405
250	5,163
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 128’de görüldüğü gibi gövde kalsiyum içeriği ortalama olarak 3,293 µg ile 6,405 µg arasında değişmiştir. Gövde kalsiyum içeriği en fazla 6,405 µg ile 200 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.16.2. CaCO₃ gövde kalsiyum

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövdelerinin kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 129’de verilmiştir.

Çizelge 129. CaCO₃ gövde kalsiyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	110,068	22,014	2,94	0,069
Tekerrür	2	16,026	8,013	1,07	0,379
Hata	10	74,885	7,488		
Genel	17	200,979			

Çizelge 129 incelendiğinde denemede gövdenin kalsiyum içeriği üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 130’de verilmiştir.

Çizelge 130. CaCO₃ gövde kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Gövde Ca (µg/bitki)
0	4,043
50	8,848
100	7,280
150	7,490
200	9,140
250	12,292
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 130’de görüldüğü gibi gövde kalsiyum içeriği ortalama olarak 4,043 µg ile 12,292 µg arasında değişmiştir. Gövde kalsiyum içeriği en fazla 12,292 µg ile 250 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.16.3. CaSO₄ gövde kalsiyum

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövdelerinin kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 131’de verilmiştir.

Çizelge 131. CaSO₄ gövde kalsiyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	103,66	20,73	1,95	0,172
Tekerrür	2	45,98	22,99	2,17	0,165
Hata	10	106,09	10,61		
Genel	17	255,73			

Çizelge 131 incelendiğinde denemede gövdenin kalsiyum içeriği üzerine CaSO₄’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 132’de verilmiştir.

Çizelge 132. CaSO₄ gövde kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Gövde Ca (µg/bitki)
0	4,84
50	3,43
100	11,09
150	5,40
200	5,45
250	6,17
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 132’de görüldüğü gibi gövde kalsiyum içeriği ortalama olarak 3,43 µg ile 11,09 µg arasında değişmiştir. Gövde kalsiyum içeriği en fazla 11,09 µg ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.16.4. Ca(OH)₂ gövde kalsiyum

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövdelerinin kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 133’de verilmiştir.

Çizelge 133. Ca(OH)₂ gövde kalsiyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	60,634	12,127	1,38	0,309
Tekerrür	2	62,603	31,301	3,57	0,067
Hata	10	87,590	8,759		
Genel	17	210,827			

Çizelge 133 incelendiğinde denemede gövdenin kalsiyum içeriği üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 134’de verilmiştir.

Çizelge 134. Ca(OH)₂ gövde kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Gövde Ca (µg/bitki)
0	5,54
50	6,85
100	7,56
150	11,36
200	6,49
250	7,77
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 134’de görüldüğü gibi gövde kalsiyum içeriği ortalama olarak 5,54 µg ile 11,36 µg arasında değişmiştir. Gövde kalsiyum içeriği en fazla 11,36 µg ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.17. Bitki Kalsiyum**4.17.1. CaCl₂ bitki kalsiyum**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki bünyelerindeki kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 135’de verilmiştir.

Çizelge 135. CaCl₂ bitki bünyesindeki kalsiyum içeriklerine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	45,179	9,036	1,14	0,399
Tekerrür	2	82,296	41,148	5,20	0,028
Hata	10	79,080	7,908		
Genel	17	206,555			

Çizelge 135 incelendiğinde denemede bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistikî anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki bünyesindeki kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 136’de verilmiştir.

Çizelge 136. CaCl₂ bitki bünyesindeki kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Bitki Ca (µg/bitki)
0	6,002
50	10,882
100	7,466
150	7,206
200	9,212
250	8,923
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 136’de görüldüğü gibi bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği ortalama olarak 6,002 µg ile 10,882 µg arasında değişmiştir. Bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği en fazla 10,882 µg ile 50 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.17.2. CaCO₃ bitki kalsiyum

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki bünyelerindeki kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 137’de verilmiştir.

Çizelge 137. CaCO₃ bitki bünyesindeki kalsiyum içeriklerine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	338,78	67,76	3,25	0,053
Tekerrür	2	43,64	21,82	1,05	0,387
Hata	10	208,43	20,84		
Genel	17	590,85			

Çizelge 137 incelendiğinde denemede bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki bünyesindeki kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 138’de verilmiştir.

Çizelge 138. CaCO₃ bitki bünyesindeki kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Bitki Ca (µg/bitki)
0	6,240
50	14,780
100	14,930
150	10,090
200	16,460
250	19,520
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 138’de görüldüğü gibi bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği ortalama olarak 6,240 µg ile 19,520 µg arasında değişmiştir. Bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği en fazla 19,520 µg ile 250 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.17.3. CaSO₄ bitki kalsiyum

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki bünyelerindeki kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 139’de verilmiştir.

Çizelge 139. CaSO₄ bitki bünyesindeki kalsiyum içeriklerine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	494,36	98,87	1,12	0,408
Tekerrür	2	307,05	153,52	1,74	0,224
Hata	10	880,68	88,07		
Genel	17	1682,08			

Çizelge 139 incelendiğinde denemede bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği üzerine CaSO₄’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki bünyesindeki kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 140’de verilmiştir.

Çizelge 140. CaSO₄ bitki bünyesindeki kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Bitki Ca (µg/bitki)
0	8,97
50	6,74
100	22,30
150	7,39
200	9,71
250	11,05
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 140’de görüldüğü gibi bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği ortalama olarak 6,74 µg ile 22,30 µg arasında değişmiştir. Bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği en fazla 22,30 µg ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.17.4. Ca(OH)₂ bitki kalsiyum

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bitki bünyelerindeki kalsiyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 141’de verilmiştir.

Çizelge 141. Ca(OH)₂ bitki bünyesindeki kalsiyum içeriklerine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	403,02	80,60	0,97	0,482
Tekerrür	2	48,56	24,28	0,29	0,754
Hata	10	833,93	83,39		
Genel	17	1285,50			

Çizelge 141 incelendiğinde denemede bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki bünyesindeki kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 142’de verilmiştir.

Çizelge 142. Ca(OH)₂ bitki bünyesindeki kalsiyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Bitki Ca (µg/bitki)
0	8,96
50	10,36
100	9,89
150	19,52
200	9,31
250	19,72
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 142’de görüldüğü gibi bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği ortalama olarak 8,96 µg ile 19,72 µg arasında değişmiştir. Bitki bünyesindeki kalsiyum içeriği en fazla 19,72 µg ile 250 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.18.Kök Potasyum**4.18.1. CaCl₂ kök potasyum**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin köklerinin potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 143’de verilmiştir.

Çizelge 143. CaCl₂ kök potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,0003276	0,0000655	0,46	0,794
Tekerrür	2	0,0007164	0,0003582	2,54	0,128
Hata	10	0,0014102	0,0001410		
Genel	17	0,0024543			

Çizelge 143 incelendiğinde denemede kökün potasyum içeriği üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 144’de verilmiştir.

Çizelge 144. CaCl₂ kök potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Kök K (µg/bitki)
0	0,051
50	0,045
100	0,044
150	0,048
200	0,037
250	0,046
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 144’de görüldüğü gibi kök potasyum içeriği ortalama olarak 0,037 µg ile 0,051 µg arasında değişmiştir. Kök potasyum içeriği en fazla 0,051 µg ile CaCl₂ uygulaması yapılmamış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.18.2. CaCO₃ kök potasyum

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin köklerinin potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 145’de verilmiştir.

Çizelge 145. CaCO₃ kök potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	0,0004947	0,0000989	0,93	0,501
Tekerrür	2	0,0001743	0,0000872	0,82	0,468
Hata	10	0,0010630	0,0001063		
Genel	17	0,0017320			

Çizelge 145 incelendiğinde denemede kökün potasyum içeriği üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 146’de verilmiştir.

Çizelge 146. CaCO₃ kök potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Kök K (µg/bitki)
0	0,03767
50	0,04967
100	0,03300
150	0,04067
200	0,03933
250	0,03567
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 146’de görüldüğü gibi kök potasyum içeriği ortalama olarak 0,03300 µg ile 0,04967 µg arasında değişmiştir. Kök potasyum içeriği en fazla 0,04967 µg ile CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.18.3. CaSO₄ kök potasyum

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin köklerinin potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 147’de verilmiştir.

Çizelge 147. CaSO₄ kök potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,00012028	0,00002406	0,27	0,920
Tekerrür	2	0,00092011	0,00046006	5,14	0,029
Hata	10	0,00089589	0,00008959		
Genel	17	0,00193628			

Çizelge 147 incelendiğinde denemede kökün potasyum içeriği üzerine CaSO₄’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 148’de verilmiştir.

Çizelge 148. CaSO₄ kök potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Kök K (µg/bitki)
0	0,03367
50	0,04033
100	0,03800
150	0,04100
200	0,04100
250	0,03767
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 148’de görüldüğü gibi kök potasyum içeriği ortalama olarak 0,03367 µg ile 0,04100 µg arasında değişmiştir. Kök potasyum içeriği en fazla 0,04100 µg ile 150 ve 200 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.18.4. Ca(OH)₂ kök potasyum

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin köklerinin potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 149’de verilmiştir.

Çizelge 149. Ca(OH)₂ kök potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,0008358	0,0001672	0,91	0,513
Tekerrür	2	0,0009773	0,0004887	2,65	0,119
Hata	10	0,0018413	0,0001841		
Genel	17	0,0036545			

Çizelge 149 incelendiğinde denemede kökün potasyum içeriği üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Kök potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 150’de verilmiştir.

Çizelge 150. Ca(OH)₂ kök potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Kök K (µg/bitki)
0	0,0446
50	0,0480
100	0,0450
150	0,0486
200	0,0293
250	0,0373
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 150’de görüldüğü gibi kök potasyum içeriği ortalama olarak 0,0293 µg ile 0,0486 µg arasında değişmiştir. Kök potasyum içeriği en fazla 0,0486 µg ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.19. Gövde Potasyum**4.19.1. CaCl₂ gövde potasyum**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövdelerinin potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 151’de verilmiştir.

Çizelge 151. CaCl₂ gövde potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,007187	0,001437	0,67	0,654
Tekerrür	2	0,004112	0,002056	0,96	0,415
Hata	10	0,021371	0,002137		
Genel	17	0,032670			

Çizelge 151 incelendiğinde denemede gövdenin potasyum içeriği üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 152’de verilmiştir.

Çizelge 152. CaCl₂ gövde potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Gövde K (µg/bitki)
0	0,161
50	0,152
100	0,186
150	0,169
200	0,192
250	0,211
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 152’de görüldüğü gibi gövde potasyum içeriği ortalama olarak 0,152 µg ile 0,211 µg arasında değişmiştir. Gövde potasyum içeriği en fazla 0,211 µg ile 250 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.19.2. CaCO₃ gövde potasyum

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövdelerinin potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 153’de verilmiştir.

Çizelge 153. CaCO₃ gövde potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	0,006269	0,001254	0,45	0,805
Tekerrür	2	0,056453	0,028226	10,11	0,004
Hata	10	0,027907	0,002791		
Genel	17	0,090629			

Çizelge 153 incelendiğinde denemede gövdenin potasyum içeriği üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 154’de verilmiştir.

Çizelge 154. CaCO₃ gövde potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Gövde K (µg/bitki)
0	0,1967
50	0,1923
100	0,2493
150	0,2057
200	0,2107
250	0,2177
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 154’de görüldüğü gibi gövde potasyum içeriği ortalama olarak 0,1923 µg ile 0,2493 µg arasında değişmiştir. Gövde potasyum içeriği en fazla 0,2493 µg ile 100 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.19.3. CaSO₄ gövde potasyum

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövdelerinin potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 155’de verilmiştir.

Çizelge 155. CaSO₄ gövde potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,005782	0,001156	0,70	0,636
Tekerrür	2	0,002383	0,001192	0,72	0,510
Hata	10	0,016526	0,001153		
Genel	17	0,024691			

Çizelge 155 incelendiğinde denemede gövdenin potasyum içeriği üzerine CaSO₄’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 156’de verilmiştir.

Çizelge 156. CaSO₄ gövde potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Gövde K (µg/bitki)
0	0,1853
50	0,1940
100	0,2087
150	0,1917
200	0,1787
250	0,1503
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 156’de görüldüğü gibi gövde potasyum içeriği ortalama olarak 0,1503 µg ile 0,2087 µg arasında değişmiştir. Gövde potasyum içeriği en fazla 0,2087 µg ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.19.4 Ca(OH)₂ gövde potasyum

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin gövdelerinin potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 157’de verilmiştir.

Çizelge 157. Ca(OH)₂ gövde potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,004895	0,000979	0,29	0,909
Tekerrür	2	0,008053	0,004026	1,18	0,346
Hata	10	0,034051	0,003405		
Genel	17	0,046999			

Çizelge 157 incelendiğinde denemede gövdenin potasyum içeriği üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Gövde potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 158’de verilmiştir.

Çizelge 158. Ca(OH)₂ gövde potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Gövde K (µg/bitki)
0	0,1617
50	0,1857
100	0,1923
150	0,2157
200	0,1843
250	0,2007
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 158’de görüldüğü gibi gövde potasyum içeriği ortalama olarak 0,1617 µg ile 0,2157 µg arasında değişmiştir. Gövde potasyum içeriği en fazla 0,2157 µg ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.20.Bitki Potasyum**4.20.1. CaCl₂ bitki potasyum**

CaCl₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bünyelerindeki potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 159’de verilmiştir.

Çizelge 159. CaCl₂ bitki bünyelerindeki potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCl ₂ Dozu	5	0,006311	0,001262	0,59	0,707
Tekerrür	2	0,001729	0,000865	0,41	0,677
Hata	10	0,021321	0,002132		
Genel	17	0,029360			

Çizelge 159 incelendiğinde denemede bitki bünyesindeki potasyum içeriği üzerine CaCl₂’ün farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki bünyesindeki potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 160’de verilmiştir.

Çizelge 160. CaCl₂ bitki bünyesindeki potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCl ₂ (kg/da)	Bitki K (µg/bitki)
0	0,211
50	0,197
100	0,231
150	0,218
200	0,230
250	0,257
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 160’de görüldüğü gibi bitki bünyesindeki potasyum içeriği ortalama olarak 0,197 µg ile 0,257 µg arasında değişmiştir. Bitki bünyelerindeki potasyum içeriği en fazla 0,257 µg ile 250 kg/da CaCl₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.20.2. CaCO₃ bitki potasyum

CaCO₃ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bünyelerindeki potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 161’de verilmiştir.

Çizelge 161. CaCO₃ bitki bünyelerindeki potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaCO ₃ Dozu	5	0,004124	0,000825	0,26	0,927
Tekerrür	2	0,050220	0,025110	7,80	0,009
Hata	10	0,032200	0,003220		
Genel	17	0,086545			

Çizelge 161 incelendiğinde denemede bitki bünyesindeki potasyum içeriği üzerine CaCO₃’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki bünyesindeki potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 162’de verilmiştir.

Çizelge 162. CaCO₃ bitki bünyesindeki potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaCO ₃ (kg/da)	Bitki K (µg/bitki)
0	0,2343
50	0,2420
100	0,2823
150	0,2457
200	0,2497
250	0,2530
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 162’de görüldüğü gibi bitki bünyesindeki potasyum içeriği ortalama olarak 0,2343 µg ile 0,2823 µg arasında değişmiştir. Bitki bünyelerindeki potasyum içeriği en fazla 0,2823 µg ile 100 kg/da CaCO₃ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.20.3. CaSO₄ bitki potasyum

CaSO₄ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bünyelerindeki potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 163’de verilmiştir.

Çizelge 163. CaSO₄ bitki bünyelerindeki potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
CaSO ₄ Dozu	5	0,006011	0,001202	0,54	0,739
Tekerrür	2	0,000633	0,000317	0,14	0,868
Hata	10	0,022060	0,002206		
Genel	17	0,028704			

Çizelge 163 incelendiğinde denemede bitki bünyesindeki potasyum içeriği üzerine CaSO₄’ın farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki bünyesindeki potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 164’de verilmiştir.

Çizelge 164. CaSO₄ bitki bünyesindeki potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

CaSO ₄ (kg/da)	Bitki K (µg/bitki)
0	0,2190
50	0,2343
100	0,2467
150	0,2323
200	0,2197
250	0,1883
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 164’de görüldüğü gibi bitki bünyesindeki potasyum içeriği ortalama olarak 0,1883 µg ile 0,2467 µg arasında değişmiştir. Bitki bünyelerindeki potasyum içeriği en fazla 0,2467 µg ile 100 kg/da CaSO₄ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

4.20.4. Ca(OH)₂ bitki potasyum

Ca(OH)₂ uygulamasının yapıldığı biber fidelerinin bünyelerindeki potasyum içeriklerine ait varyans analiz sonuçları ve değişim katsayıları Çizelge 165’de verilmiştir.

Çizelge 165. Ca(OH)₂ bitki bünyelerindeki potasyum içeriğine (µg) ait varyans analiz sonuçları

Varyasyon Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F Değeri	P Değeri
Ca(OH) ₂ Dozu	5	0,006345	0,001269	0,35	0,873
Tekerrür	2	0,003995	0,001997	0,55	0,595
Hata	10	0,036532	0,003653		
Genel	17	0,046972			

Çizelge 165 incelendiğinde denemede bitki bünyesindeki potasyum içeriği üzerine Ca(OH)₂’in farklı dozlarda uygulanmasının istatistiki anlamda etkili olmadığı görülmektedir.

Bitki bünyesindeki potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları Çizelge 166’de verilmiştir.

Çizelge 166. Ca(OH)₂ bitki bünyesindeki potasyum içeriğine (µg) ait karşılaştırma sonuçları

Ca(OH) ₂ (kg/da)	Bitki K (µg/bitki)
0	0,2060
50	0,2337
100	0,2377
150	0,2640
200	0,2137
250	0,2387
LSD	ÖD

ÖD: Önemli değil.

Çizelge 166’de görüldüğü gibi bitki bünyesindeki potasyum içeriği ortalama olarak 0,2060 µg ile 0,2640 µg arasında değişmiştir. Bitki bünyelerindeki potasyum içeriği en fazla 0,2640 µg ile 150 kg/da Ca(OH)₂ uygulaması yapılmış olan uygulamada gerçekleşmiştir.

Tüm kullanılan kalsiyum kaynakları değerlendirildiğinde, çiçek burnu çürüklüğünün kalsiyum bakımından zengin fidelerle etkisini azaltmak amacı ile tohumdan itibaren fidelere sunulduğunda bitki tarafından dozlar dikkate alınmaksızın kalsiyum kaynaklarından CaCO₃ formunun daha çok alındığı (Çizelge 167), kalsiyum kaynakları dikkate alınmaksızın dozlar karşılaştırıldığında 250 kg/da dozunun daha çok alındığı görülmektedir (Çizelge 168).

Çizelge 167. Farklı kalsiyum kaynakları uygulanan biber fidesinin bünyesindeki kalsiyum miktarları

Kalsiyum kaynağı	Bitki Ca (µg/bitki)
CaCO ₃	13,67
Ca(OH) ₂	12,96
CaSO ₄	11,03
CaCl ₂	8,28

Çizelge 168. Farklı dozlarda kalsiyum uygulanan biber fidesinin bünyesindeki kalsiyum miktarları

Doz (kg/da)	Bitki Ca (µg/bitki)
0	7,54
50	10,69
100	13,65
150	11,05
200	11,17
250	14,80

Çizelge 168 incelendiğinde 250 kg/da dozundan daha yüksek dozun denemeye dahil edilmesi gerektiği görülmektedir.

Tüm kullanılan kalsiyum kaynakları ve dozları değerlendirildiğinde kalsiyum kaynaklarından CaSO₄ ve bu kaynağın 100 kg/da dozu ile bitkide en fazla kalsiyum birikimi (22,30 µg/bitki) olduğu saptanmıştır (Çizelge 169). Bu durum Sungur ve Müftüoğlu (2004) tarafından domates fidelerinde yapılan ve en fazla yaprak sayısının, en uzun fide boyunun, en büyük fide çapının, en fazla fide ağırlığının ve en fazla fide kök ağırlığının kalsiyum sülfat kaynaklı 150 g/m² Ca⁺⁺ uygulamasında olduğu tespit edilen çalışma sonuçları tarafından desteklenmektedir.

Çizelge 169. Farklı kaynaklardan uygulanan farklı kalsiyum dozları sonucunda biber fidesinin bünyesindeki kalsiyum içerikleri

Doz (kg/da)	Kalsiyum kaynağı	Bitki Ca ($\mu\text{g/bitki}$)		
100	CaSO ₄	22,30	A	
250	Ca(OH) ₂	19,72	AB	
150	Ca(OH) ₂	19,52	AB	
250	CaCO ₃	19,52	AB	
200	CaCO ₃	16,46	ABC	I.Grup
100	CaCO ₃	14,93	ABC	
50	CaCO ₃	14,78	ABC	
250	CaSO ₄	11,05	ABC	
50	CaCl ₂	10,88	ABC	
50	Ca(OH) ₂	10,36	BC	
150	CaCO ₃	10,09	BC	
100	Ca(OH) ₂	9,89	BC	
200	CaSO ₄	9,71	BC	
200	Ca(OH) ₂	9,31	BC	II.Grup
200	CaCl ₂	9,21	BC	
0	CaSO ₄	8,97	BC	
0	Ca(OH) ₂	8,96	BC	
250	CaCl ₂	8,92	BC	
100	CaCl ₂	7,47	C	
150	CaSO ₄	7,39	C	
150	CaCl ₂	7,21	C	III.Grup
50	CaSO ₄	6,74	C	
0	CaCO ₃	6,24	C	
0	CaCl ₂	6,00	C	

Biber fidesinin bünyesindeki kalsiyum içerikleri karşılaştırıldığında 3 farklı grup meydana gelmiştir. Bu gruplardan I.grup biber fidesinin bünyesinde en fazla kalsiyum birikimini sağlamıştır. I.grupta yer alan kalsiyum kaynak ve dozları arasında istatistiksel olarak bir fark bulunmadığından ekonomik olan kalsiyum kaynağı ve dozu seçilebilir.

BÖLÜM 5

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Isıtmasız plastik örtülü sera koşullarında yürütülen bu araştırmada, 4 farklı kalsiyum kaynağının 6 farklı dozu uygulanarak yetiştirilen Yalova Yağlık – 28 biber (Kapyra biber) fidelerinin bazı özellikleri üzerine etkileri incelenmiştir. Denemenin sonuçlarına göre yetiştirilen fidelere uygulanan 4 farklı kaynaktan 6 farklı kalsiyum dozundan, en uzun fide boyu CaCl_2 uygulamaları arasında 150 kg/da, CaCO_3 uygulamaları arasında 100 kg/da, Ca(OH)_2 uygulamaları arasında 150 kg/da olurken, CaSO_4 uygulamaları arasında ise uygulanan dozların fide boyları arasında fark görülmemiştir. Tüm uygulamalar arasında ise en uzun fide boyu 100 kg/da CaCO_3 uygulanan fidelere görülmüştür.

Çıkış hızı üzerine CaSO_4 kaynağından uygulanan kalsiyum dışında diğer farklı kalsiyum kaynaklarından uygulanan kalsiyum dozları etkili olmamıştır. Çıkış hızı en kısa 150 kg/da CaSO_4 uygulanan uygulamalarda görülmüştür.

Torf kalsiyum miktarı üzerine CaCO_3 kaynağından uygulanan kalsiyum dozları dışında diğer farklı kaynaklardan uygulanan kalsiyum dozları etkili olmamıştır. Torf kalsiyum miktarı en yüksek 250 kg/da CaCO_3 uygulanan fidelere görülmüştür.

Farklı kalsiyum kaynaklarından uygulanan farklı dozlardaki kalsiyum uygulamalarının çıkış gücü, ekim tarihi ile ilk çıkış tarihi arasında geçen süre, gövde yaş ağırlığı, gövde kuru ağırlığı, gövde nemi, kök yaş ağırlığı, kök kuru ağırlığı, kök nemi, bitki yaş ağırlığı, bitki kuru ağırlığı, bitki nemi, kök kalsiyum miktarı, gövde kalsiyum miktarı, bitki kalsiyum miktarı, kök potasyum miktarı, gövde potasyum miktarı, bitki potasyum miktarı parametreleri üzerinde önemli bir fark oluşturmamıştır.

Sonuç olarak denemede farklı kalsiyum kaynaklarının farklı dozlarının biber fide gelişimine ve çiçek burnu çürüklüğüne karşı olan direncini artırma üzerine etkisi saptanmaya çalışılmış olup en etkili kaynağın dozlar dikkate alınmaksızın kalsiyum kaynaklarından CaCO_3 , kalsiyum kaynakları dikkate alınmaksızın dozlar karşılaştırıldığında 250 kg/da dozu olduğu tespit edilmiştir. Tüm kullanılan kalsiyum kaynakları ve dozları değerlendirildiğinde kalsiyum kaynaklarından CaSO_4 ve bu kaynağın 100 kg/da dozu ile bitkide en fazla kalsiyum birikiminin sağlandığı belirlenmiştir. Ancak tek yıl olarak yürütülen denemenin mutlaka ikinci yıl tekrarının da yapılması gerektiği ve 250 kg/da dozundan daha yüksek bir veya iki dozun daha denemeye dahil edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

- Aybak H.Ç., 2002. *Biber (2.)*. HASAD Yayıncılık, İstanbul. 9.
- TÜİK, 2008. Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
- Variş S., 1996. Domateste Çiçek Burnu Çürüklüğü (ÇBÇ) ve Çatlak Meyve Oluşumunun Nedenleri ve Çözüm Yolları. *Trakya Üniversitesi Tekirdağ Zir. Fak. Yayınları.*, 26: 252.
- Variş S., 1994. Farklı Kalsiyum ve İz Element Kaynaklarının, Isıtılmayan Cam Serada Perlit Torba Kültürüyle Yetiştirilen Domateste, Gelişme ve Verim Üzerine Etkisi. *Trakya Üniversitesi Tekirdağ Zir. Fak. Yayınları.*, 84: 217.
- Ekinci N. ve Kavdır Y., 2002. Değişik Formlarda ve Düzeylerde Kalsiyum Uygulamalarının Domates Kalitesi Üzerine Etkileri. *II. Bahçe Ürünlerinde Muhafaza ve Pazarlama Sempozyumu.*, 38-40.
- Uçkan A., İbiş A., Yağmur B. ve Oktay M., 2000. Ege Bölgesinde Domateste Sorun Olan Çiçek Burnu Çürüklüğü Hastalığının Yayılışı ve Kontrolü Üzerinde Araştırmalar. *Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Ziraî Mücadele Araştırma Enstitüsü.*, 13: 48-52.
- Suare M.C., 2001. *Blossom-end Rot of Tomato (Lycopersicon esculentum Mill.) – a calcium – or a Stress-Related Disorder*. Scientia Horticulture, Germany. 193-208.
- Sungur A. ve Müftüoğlu N. M., 2004. Farklı Kalsiyum Kaynak ve Dozlarının Domates Fidesinin Bazı Özellikleri Üzerine Etkisi. *V. Sebze Tarımı Sempozyumu.*, 231-234.
- Kacar B., 1984. Bitki Besleme. *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.*, 899: 250.
- Günay A., 1992. Özel Sebze Yetiştiriciliği (SERLER Cilt-2). *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bağ-Bahçe Kürsüsü.*
- Kacar B., Katkat A. V. ve Öztürk Ş., 2000. Bitki Fizyolojisi. *Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları.*, 198: 171-172.
- Güneş A., Alpaslan M. ve İnal A., 2000. Bitki Besleme ve Gübreleme. *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.*, 1514: 338-346.

ÇİZELGELER

Çizelge 1: Tohum özellikleri.....	5
Çizelge 2: Farklı kaynaklardan uygulanan kalsiyum tozları ve uygulamalarının parsellere dağılımı.....	8
Çizelge 3: CaCO ₃ için viyol başına verilen kalsiyum miktarı.....	9
Çizelge 4: CaCl ₂ için viyol başına verilen kalsiyum miktarı.....	9
Çizelge 5: CaSO ₄ için viyol başına verilen kalsiyum miktarı.....	9
Çizelge 6: Ca(OH) ₂ için viyol başına verilen kalsiyum miktarı.....	9
Çizelge 7: CaCl ₂ fide boyuna ait varyans analiz sonuçları	12
Çizelge 8: CaCl ₂ fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları.....	12
Çizelge 9: CaCO ₃ fide boyuna ait varyans analiz sonuçları	13
Çizelge 10: CaCO ₃ fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları.....	13
Çizelge 11: CaSO ₄ fide boyuna ait varyans analiz sonuçları	14
Çizelge 12: CaSO ₄ fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları.....	14
Çizelge 13: Ca(OH) ₂ fide boyuna ait varyans analiz sonuçları	15
Çizelge 14: Ca(OH) ₂ fide boyuna ait karşılaştırma sonuçları.....	15
Çizelge 15: CaCl ₂ çıkış gücüne ait varyans analiz sonuçları	16
Çizelge 16: CaCl ₂ çıkış gücüne ait karşılaştırma sonuçları.....	16
Çizelge 17: CaCO ₃ çıkış gücüne ait varyans analiz sonuçları	17
Çizelge 18: CaCO ₃ çıkış gücüne ait karşılaştırma sonuçları.....	17
Çizelge 19: CaSO ₄ çıkış gücüne ait varyans analiz sonuçları	18
Çizelge 20: CaSO ₄ çıkış gücüne ait karşılaştırma sonuçları.....	18
Çizelge 21: Ca(OH) ₂ çıkış gücüne ait varyans analiz sonuçları	19
Çizelge 22: Ca(OH) ₂ çıkış gücüne ait karşılaştırma sonuçları.....	19
Çizelge 23: CaCl ₂ ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları.....	20
Çizelge 24: CaCl ₂ ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları.....	20
Çizelge 25: CaCO ₃ ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları.....	21
Çizelge 26: CaCO ₃ ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları.....	21
Çizelge 27: CaSO ₄ ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları.....	22
Çizelge 28: CaSO ₄ ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları.....	22
Çizelge 29: Ca(OH) ₂ ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları.....	23
Çizelge 30: Ca(OH) ₂ ekimden çıkışa kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları.....	23

Çizelge 31: CaCl ₂ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları	24
Çizelge 32: CaCl ₂ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları.....	24
Çizelge 33: CaCO ₃ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları	25
Çizelge 34: CaCO ₃ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları.....	25
Çizelge 35: CaSO ₄ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları	26
Çizelge 36: CaSO ₄ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları.....	26
Çizelge 37: Ca(OH) ₂ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait varyans analiz sonuçları	27
Çizelge 38: Ca(OH) ₂ ilk çimlenme tarihi ile çıkışın sona ermesine kadar geçen süreye ait karşılaştırma sonuçları.....	27
Çizelge 39: CaCl ₂ gövde yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	28
Çizelge 40: CaCl ₂ gövde yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	28
Çizelge 41: CaCO ₃ gövde yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	29
Çizelge 42: CaCO ₃ gövde yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	29
Çizelge 43: CaSO ₄ gövde yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	30
Çizelge 44: CaSO ₄ gövde yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	30
Çizelge 45: Ca(OH) ₂ gövde yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları ve değişim.....	31
Çizelge 46: Ca(OH) ₂ gövde yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	31
Çizelge 47: CaCl ₂ gövde kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	32
Çizelge 48: CaCl ₂ gövde kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	32
Çizelge 49: CaCO ₃ gövde kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	33
Çizelge 50: CaCO ₃ gövde kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	33
Çizelge 51: CaSO ₄ gövde kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	34
Çizelge 52: CaSO ₄ gövde kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	34
Çizelge 53: Ca(OH) ₂ gövde kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	35
Çizelge 57: CaCO ₃ gövde nemine ait varyans analiz sonuçları	37
Çizelge 58: CaCO ₃ gövde nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	37

Çizelge 59: CaSO ₄ gövde nemine ait varyans analiz sonuçları	38
Çizelge 60: CaSO ₄ gövde nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	38
Çizelge 61: Ca(OH) ₂ gövde nemine ait varyans analiz sonuçları	39
Çizelge 62: Ca(OH) ₂ gövde nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	39
Çizelge 63: CaCl ₂ kök yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	40
Çizelge 64: CaCl ₂ kök yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	40
Çizelge 65: CaCO ₃ kök yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	41
Çizelge 66: CaCO ₃ kök yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	41
Çizelge 67: CaSO ₄ kök yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	42
Çizelge 68: CaSO ₄ kök yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	42
Çizelge 69: Ca(OH) ₂ kök yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	43
Çizelge 70: Ca(OH) ₂ kök yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	43
Çizelge 71: CaCl ₂ kök kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	44
Çizelge 72: CaCl ₂ kök kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	44
Çizelge 73: CaCO ₃ kök kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	45
Çizelge 74: CaCO ₃ kök kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	45
Çizelge 75: CaSO ₄ kök kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	46
Çizelge 76: CaSO ₄ kök kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	46
Çizelge 77: Ca(OH) ₂ kök kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	47
Çizelge 78: Ca(OH) ₂ kök kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	47
Çizelge 79: CaCl ₂ kök nemine ait varyans analiz sonuçları	48
Çizelge 80: CaCl ₂ kök nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	48
Çizelge 81: CaCO ₃ kök nemine ait varyans analiz sonuçları	49
Çizelge 82: CaCO ₃ kök nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	49
Çizelge 83: CaSO ₄ kök nemine ait varyans analiz sonuçları	50
Çizelge 84: CaSO ₄ kök nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	50
Çizelge 85: Ca(OH) ₂ kök nemine ait varyans analiz sonuçları	51
Çizelge 86: Ca(OH) ₂ kök nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	51
Çizelge 87: CaCl ₂ bitki yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	52
Çizelge 88: CaCl ₂ bitki yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	52
Çizelge 89: CaCO ₃ bitki yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	53
Çizelge 90: CaCO ₃ bitki yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	53
Çizelge 91: CaSO ₄ bitki yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	54

Çizelge 92: CaSO ₄ bitki yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	54
Çizelge 93: Ca(OH) ₂ bitki yaş ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	55
Çizelge 94: Ca(OH) ₂ bitki yaş ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	55
Çizelge 95: CaCl ₂ bitki kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	56
Çizelge 96: CaCl ₂ bitki kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	56
Çizelge 97: CaCO ₃ bitki kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	57
Çizelge 98: CaCO ₃ bitki kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	57
Çizelge 99: CaSO ₄ bitki kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	58
Çizelge 100: CaSO ₄ bitki kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	58
Çizelge 101: Ca(OH) ₂ bitki kuru ağırlığına ait varyans analiz sonuçları.....	59
Çizelge 102: Ca(OH) ₂ bitki kuru ağırlığına ait karşılaştırma sonuçları.....	59
Çizelge 103: CaCl ₂ bitki nemine ait varyans analiz sonuçları	60
Çizelge 104: CaCl ₂ bitki nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	60
Çizelge 105: CaCO ₃ bitki nemine ait varyans analiz sonuçları	61
Çizelge 106: CaCO ₃ bitki nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	61
Çizelge 107: CaSO ₄ bitki nemine ait varyans analiz sonuçları	62
Çizelge 108: CaSO ₄ bitki nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	62
Çizelge 109: Ca(OH) ₂ bitki nemine ait varyans analiz sonuçları.....	63
Çizelge 110: Ca(OH) ₂ bitki nemine ait karşılaştırma sonuçları.....	63
Çizelge 111: CaCl ₂ torf kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	64
Çizelge 112: CaCl ₂ torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	64
Çizelge 113: CaCO ₃ torf kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	65
Çizelge 114: CaCO ₃ torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	65
Çizelge 115: CaSO ₄ torf kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	66
Çizelge 116: CaSO ₄ torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	66
Çizelge 117: Ca(OH) ₂ torf kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	67
Çizelge 118: Ca(OH) ₂ torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	67
Çizelge 119: CaCl ₂ torf kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	68
Çizelge 120: CaCl ₂ torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	68
Çizelge 121: CaCO ₃ torf kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	69
Çizelge 122: CaCO ₃ torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	69
Çizelge 123: CaSO ₄ torf kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	70
Çizelge 124: CaSO ₄ torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	70
Çizelge 125: Ca(OH) ₂ torf kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	71

Çizelge 126: Ca(OH) ₂ torf kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	71
Çizelge 127: CaCl ₂ gövde kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	72
Çizelge 128: CaCl ₂ gövde kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	72
Çizelge 129: CaCO ₃ gövde kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	73
Çizelge 130: CaCO ₃ gövde kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	73
Çizelge 131: CaSO ₄ gövde kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	74
Çizelge 132: CaSO ₄ gövde kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	74
Çizelge 133: Ca(OH) ₂ gövde kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	75
Çizelge 134: Ca(OH) ₂ gövde kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	75
Çizelge 135: CaCl ₂ bitki kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	76
Çizelge 136: CaCl ₂ bitki kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	76
Çizelge 137: CaCO ₃ bitki kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	77
Çizelge 138: CaCO ₃ bitki kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	77
Çizelge 139: CaSO ₄ bitki kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	78
Çizelge 140: CaSO ₄ bitki kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	78
Çizelge 141: Ca(OH) ₂ bitki kalsiyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	79
Çizelge 142: Ca(OH) ₂ bitki kalsiyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	79
Çizelge 143: CaCl ₂ kök potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	80
Çizelge 144: CaCl ₂ kök potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	80
Çizelge 145: CaCO ₃ kök potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	81
Çizelge 146: CaCO ₃ kök potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	81
Çizelge 147: CaSO ₄ kök potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	82
Çizelge 148: CaSO ₄ kök potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	82
Çizelge 149: Ca(OH) ₂ kök potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	83
Çizelge 150: Ca(OH) ₂ kök potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	83
Çizelge 151: CaCl ₂ gövde potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	84
Çizelge 152: CaCl ₂ gövde potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	84
Çizelge 153: CaCO ₃ gövde potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	85
Çizelge 154: CaCO ₃ gövde potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	85
Çizelge 155: CaSO ₄ gövde potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	86
Çizelge 156: CaSO ₄ gövde potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	86
Çizelge 157: Ca(OH) ₂ gövde potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	87
Çizelge 158: Ca(OH) ₂ gövde potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	87

Çizelge 159: CaCl ₂ bitki potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	88
Çizelge 160: CaCl ₂ bitki potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	88
Çizelge 161: CaCO ₃ bitki potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	89
Çizelge 162: CaCO ₃ bitki potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	89
Çizelge 163: CaSO ₄ bitki potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	90
Çizelge 164: CaSO ₄ bitki potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	90
Çizelge 165: Ca(OH) ₂ bitki potasyum içeriğine ait varyans analiz sonuçları.....	91
Çizelge 166: Ca(OH) ₂ bitki potasyum içeriğine ait karşılaştırma sonuçları.....	91
Çizelge 167: Farklı kalsiyum kaynakları uygulanan biber fidesinin bünyesindeki kalsiyum miktarları	92
Çizelge 168: Farklı dozlarda kalsiyum uygulanan biber fidesinin bünyesindeki kalsiyum miktarları.....	92
Çizelge 169: Farklı kaynaklardan uygulanan farklı kalsiyum dozları sonucunda biber fidesinin bünyesindeki kalsiyum içerikleri.....	93

ŞEKİLLER

Şekil 1: Tohum özellikleri (Özgün).....	5
Şekil 2: Deneme serasından bir görünüm (Özgün).....	6
Şekil 3: Tohumların ekildiği viyol (Özgün).....	6

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Ayhan TUNA

Doğum Yeri: Biga / Çanakkale

Doğum Tarihi: 24 / 08 / 1986

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Toprak Anabilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

a) Yayınlar -SCI –Diğer:

b) Bildiriler -Uluslararası –Ulusal:

c) Katıldığı Projeler:

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı 1 Yıl

İLETİŞİM

E-posta Adresi: ayhantuna@windowslive.com